

สวัสดิ์ปีใหม่ ๒ ๕ ๑ ๖
100186

ขอมอบหนังสือนี้ให้

ด้วยความเคารพนับถือ

จาก.....

(สงวนลิขสิทธิ์)

เรื่องของปีใหม่

บัดนี้เวลาโลกหมุนเวียนมาถึงปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๗ หนังสือสวัสดิ์ปีใหม่เล่มนี้ บางท่านอาจได้อ่านก่อนปีใหม่ แต่ส่วนมากได้อ่านหลังจากวันปีใหม่ผ่านไปแล้ว

สำหรับปีใหม่คราวนี้ คงจะไม่สนุกสนานเหมือนปีที่แล้ว ๆ มา เพราะวันวิปโยคได้ผ่านไปยังไม่เย็นสนิท ประชาชนยังไม่ลืมความเศร้า ความวุ่นวายหลังจากวันวิปโยคผ่านไปแล้ว ก็เกิดมีการสไตรค์เพื่อเรียกร้องสิทธิ เพื่อให้ได้ประโยชน์แก่พวกตน จะเห็นได้ว่าไม่มีใครมีความสุขพอที่จะแบ่งกันได้ในวันปีใหม่ ทั้งลูกจ้างและนายจ้าง แม้แต่องค์การรัฐบาลก็เห็นการสไตรค์ไม่พ้น ข้าพเจ้าไม่พูดถึงความเสียหายทางเศรษฐกิจของชาติมากนัก เพียงใด ฝ่ายพวกสไตรค์ส่วนมากไม่ค่อยจะสนใจรู้เรื่องมากนัก และข้าพเจ้าตั้งใจจะพูดถึงเรื่องปีใหม่เกิดความสุขที่แท้จริง เราจะปฏิบัติอย่างไรมุ่งกันกว่าหา

ความสุขในวันขึ้นปีใหม่ มิใช่ส่งกันถ้วยปากหรือส่งกัน
ถ้วยบัตร ส.ค.ส.

ข้าพเจ้าจึงอยากจะหาของขวัญฝากท่านในหนังสือ
สวัสดิปีใหม่ ให้เหมาะสมกับกาลเวลา แต่บังเอิญตลอด
เวลาจะต้องทำงานคนเดียว ออกจะยุ่งสักหน่อย หาก
ท่านผู้เคยอ่านหนังสือปีใหม่มาก่อนแล้ว ก็คงจะนึกในใจ
ว่าหมอนี้แก้ตัวแบบนี้ทุกครั้ง ข้าพเจ้าก็จะบอกว่า “ใช่”
ก็นั่นแหละอย่างนี้แทบทุกปีแก้ไม่หาย เคยเรียนมาแล้ว
ที่จะลดการเขียนให้น้อยครั้งลง จดหมายมากมายไม่มี
เวลาตอบ ก้างแรมปีมีไม่น้อย ทำให้บางท่านเบื่อจะ
เขียนมาถามอะไรแล้ว หากจะทำใจเย็นก็ไม่ทันเวลา
หากรีบเร่งใจร้อน ผลงานออกมาก็คงไม่เรียบร้อย จึง
จำเป็นเดินสายกลาง ไม่ช้าแต่ก็ค่อนข้างรีบบ้าง ฉะนั้น
หากมีสิ่งใดบกพร่องบ้างกรุณาโปรดให้อภัยด้วย

รู้กันดีว่ามนุษย์เราทุกวันนี้มักจะมองไกลจากตัวเอง
ไปมองดูแต่ผู้อื่น น้อยคนนักที่จะหันกลับมามองดูตัวเอง

ก่อน ว่ามีอะไรไม่ได้อยู่ในตัวเราบ้าง มัวแต่ดูผู้อื่นจึงถือ
ว่าเป็นการประมาทขาดสติเห็นแก่ตัว

บัดนี้ชีวิตกำลังผ่านไปอีกหนึ่งปีแล้ว ผู้ที่ไม่เคย
มองดูตัวเองก็ควรถือโอกาสปีใหม่สำรวจดูตัวเองเสียบ้าง
เพียงจะรู้ว่าในตัวเรามีอะไรบกพร่องไม่ดี ควรแก้ไข
ให้ดี เรามีจิตใจอิจฉาริษยา ชอบบยุ่งให้แตกแยกของหมู่
คณะ เห็นแก่ลาภยศ ไม่มองเห็นความเสียหายส่วนรวม
ของประเทศชาติ ควรจะปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น เพราะ
เป็นความชั่วช้า เราสร้างบาปสร้างกรรมทำชั่วมาสัตว์
เล่นเพื่อสนุกหรือเปล่า สิ่งอะไรที่เป็นความไม่ดีก็รีบ
กำจัดมันออกไปจากความรู้สึกให้หมดสิ้น เมื่อกำจัดไม่ให้
เหลือจิตเราก็ปลอดโปร่ง เราก็มีความสุขสบายใจ เราอย่า
ไปคอยจ้องมองคนอื่น เราหันมาพิจารณาจับผิดสำรวจ
ตัวเอง ใครมาช่วยเราไม่ได้เราเองต้องช่วยตัวเอง ใน
ตัวมนุษย์เราก็มีสิ่งสำคัญคือใจ จะมีความรัก มีความ
อิจฉาริษยา หรือมีความเมตตากรุณาปรานีเห็นอกเห็นใจ
เป็นมนุษย์ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากความรู้สึกทางใจเท่านั้น

กำจัดความชั่วได้ด้วยการมีสติ และพลังใจ ศีลสมาธิ-
 ปัญญา เฟื่องพิจารณาถึงสิ่งดีสิ่งชั่ว ค่อย ๆ กิดค่อย ๆ
 กำจัดตัดสิ่งชั่วในตัวเราให้หมด เมื่อหมดแล้วความสุข
 ความสบายจะเกิดขึ้น จิตใจปลอดโปร่ง หากเรามีความ
 โกรธแค้นติดอยู่ในความรู้สึก ก็เท่ากับเรอมความทุกข์
 ไว้ในใจ ให้ทุกข์เกาะกินในความรู้สึกทางจิตใจตลอดไป
 เราควรพิจารณาใช้สติปัญญาหาทางกำจัดทุกข์ด้วยการให้
 อภัยอโหสิกรรม ถ้าเราได้พิจารณาจนแล้วก็จะเห็นได้ว่า
 เป็นมหากุศลยิ่งใหญ่มากก็ว่าได้แก่ตัวเราเองเบาบางหรือ
 หมดสิ้นในความทุกข์ คนเราพ้นจากการพยายามจองเวร
 แล้วจิตใจก็ปลอดโปร่งสงบสบาย นี่คือผลที่ได้รับแก่ตัว
 เราเอง เมื่อเราไม่มีทุกข์ เราก็มีความสุขใจเป็น
 ธรรมดา เพราะความทุกข์กับความสบายใจอยู่ด้วยกัน
 ไม่ได้

ในปัจจุบันนี้คนเราส่วนมากใช้จ่ายกินอาหารนอก
 บ้านอย่างสุรุ่ยสุร่าย เท่าไหร่เท่ากัน ครึ่งทางบ้านพวก
 ลูกเมียจะขอจับจ่ายบ้าง ก็กระเบียดกระเสียรว่าจะได้

แต่ละครั้งก็ถูกผู้เป็นพ่อหรือสามีอบรมไม่ให้ใช้เงินเปลือง แต่เมื่อไปเลี้ยงอาหารเลี้ยงเหล้านอกบ้าน ครั้งละหลายร้อยก็ไม่เคยปรืปากพูด ส่วนมากก็มักจะเป็นเช่นนั้น มีไม่น้อยท่านที่ยังมีสติคิดว่า ควรให้ความสุขแก่คนในบ้านเสียก่อน ความสุขนอกบ้านมาภายหลัง

ข้าพเจ้าเคยเขียนคำของ คุณสถิติย์ รังคศิริ ไว้ในเรื่อง “อภินิหารแห่งกุศลกรรม” เป็นเรื่องที่ ๑๒๙ ในชุด “กฎแห่งกรรม” ตอนท้ายที่คุณสถิติย์ รังคศิริ สอนให้ลูกจะทำบุญ ก็ให้คิดถึงพระที่บ้านเสียก่อน ได้มีท่านผู้หนึ่งได้มาหาข้าพเจ้าและได้เล่าถึงเรื่อง “การทำบุญพระที่บ้าน” เกิดได้ผลเป็นที่พอใจ ท่านผู้นั้นได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

เมื่อวันปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งก่อนหน้าผมได้เห็นมาแล้วหลายบ้าน ที่มีแม่ของผู้เป็นเจ้าบ้านอยู่ร่วมด้วย มองดูแต่ละครอบครัว มักจะเลี้ยงแม่ของตัว เพียงให้กินอยู่หลับนอนดีกว่าพวกคนใช้ไม่มากนักไม่ค่อยเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ทุกข์สุขของผู้บังเกิดเกล้า ทั้งที่เป็นผู้

มั่งคั่ง ผมเองเมื่อได้อ่านหนังสือเรื่องนี้แล้ว ได้คิดพิจารณาดูแล้วก็เศร้าใจ เพราะว่าคดีจำพวกนี้มีไม่มากนัก รู้สึกว่า พวกนี้ได้เอาวัฒนธรรมของต่างชาติมาใช้ทำลายประเพณีเดิม ที่คนสมัยก่อนปฏิบัติกันมาด้วยดีทอดทิ้งไป ทำให้ผมนึกถึงแม่ เพราะว่าคดีที่ยังไม่สายเกินไป เพราะแม่ผมยังมีชีวิตอยู่ นึกถึงเมื่อผมเล็กๆ เป็นเด็ก แม่เป็นคนใกล้ชิดกับลูก ๆ ที่สุด ให้ความเลียงดูเอาใจใส่รักใคร่ แต่บัดนี้เราเติบโตขึ้น มีครอบครัว ความรักสำหรับผู้เป็นลูกที่ควรเอาใจใส่แม่ก็ค่อย ๆ คลายไปจนเห็นห่างไป แทนจะไม่เหลือความรู้สึก ความสำคัญของแม่เท่าที่ควร ผมเองก็รู้สึกตัวกำลังจะเป็นเช่นนั้นเหมือนกัน ส่วนแม่นั้นความรักที่มีต่อลูกไม่เคยเปลี่ยนแปลง เมื่อผมได้อ่านหนังสือก็คิดขึ้นได้

พอปีใหม่ผมก็เริ่มเปลี่ยนแปลงจิตใจให้เห็นความสำคัญของแม่ผมจึงได้เริ่มคิดว่าควรจะทำบุญกับพระในบ้าน คือแม่ผม ถือว่าผมยังมีพระองค์เดียว ควรจะทำให้ท่านมีความสุขปีใหม่ทางจิตใจแบบประเพณีโบราณ

บ้าง เมื่อถึงปีใหม่ผมก็เอาเงินสามพันบาทห่อให้เรียบร้อย แล้วเข้าไปกราบที่เท้าแม่ ที่แรกก็กระตาคเพราะไม่เคยทำ แต่นึกว่าเป็นพระของเรา ในชีวิตของเรามีแม่บังเกิดเกล้าเพียงคนเดียวเท่านั้น เมื่อคิดถึงความคิดของแม่ เมื่อครั้งผมเด็ก ๆ ผมก็ทำได้อย่างสนิทสนม เข้าไปกราบลงบนที่เท้าของแม่แล้วบอกว่า

“แม่จ๋า ลูกอยากจะให้แม่มีความสุขในปีใหม่อยากเห็นแม่มีความสุขเมื่อมีอายุ ลูกนึกถึงคุณที่แม่ได้เลี้ยงลูกมา ด้วยความลำบากกว่าจะโต ลูกยังนึกถึงพระคุณตลอดมา บัดนี้ได้นำเงินมามอบให้แม่ใช้สามพันบาท แม่ใช้จ่ายจะทำอะไรก็ได้ในเงินจำนวนนี้”

รู้สึกแฉ่งไม่เคยพบเห็นผมทำแบบนี้มาก่อน จึงพูดกับผมว่า “อะไรลูกเอาเงินมาให้แม่มากมาย แม่ใช้ไม่หมด” แต่ผมบอกว่า “เพื่อหาความสุขของแม่ก็แล้วกันจ๊ะ ลูกมอบให้แม่ปีใหม่ แม่จะเอาไปทำอะไร หรือทำบุญก็ได้ตามใจแม่ เพื่อให้แม่สบายใจ”

แม่พูดอย่างเสียดสี ๆ น้ำตาลอดด้วยความคันคันและดีใจว่า “โอ ลูกของแม่ไม่ได้ใช้อะไรหรอก

เก็บเอาไว้ใช้เองเกิดลูก โธ! ลูกรักของแม่ทำไม อะไร ทำให้ลูกใจดีอย่างนี้” แม่พูดพลางน้ำตาแม่ไหลออกมาด้วยความปลื้มใจ ผมเห็นแม่ดีใจ ผมก็รู้ว่าตัวผมได้รับความสุขทางใจ ปีใหม่คราวนั้นมีความรู้สึก ว่า ผมมีความสุขจริง ๆ เพราะผลที่ผมทำบุญกับพระในบ้าน เมื่อเห็นแม่มีความสุขในกิริยาท่าทางในการพูดและตื่นเต้น ผมก็ปลื้มใจ เพราะผมเข้าไปกราบแม่และให้เงินแม่ใช้อย่างไม่รู้ตัว แม่มีความสุข ดีใจจนร้องไห้ มันเป็นผลสะท้อนมาสู่จิตใจของผม เพราะผมก็คิดว่าผมทำบุญถูกต้องทางนี้ถึงครึ่งโถทางจิตใจเกิดความปีติยินดีตลอดมาทุกครั้งละครับ

ข้าพเจ้าได้ฟังผู้เล่าแล้ว ทั้งนึกเห็นภาพผู้เป็นแม่ ดีใจจนน้ำตาไหล พลอยปีติยินดีตื่นเต้นใจแทบจะน้ำตาไหลไปด้วย ข้าพเจ้าอยากจะนำเอานามของท่านผู้ซึ่งลงแต่ท่านก็ขอตัวไม่ยากให้มีชื่อ ขอให้ท่านอยู่ด้วยความสงบ ข้าพเจ้าก็เห็นใจ อีกรายหนึ่งท่านเป็นนายแพทย์ผู้ใหญ่นี้มีชื่อเสียงได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า

“ผมเห็นคุณพ่อใช้รถคันเก่าท่านชอบขับเอง ตั้งแต่หนุ่มเพื่อความสุขความสบายกับพระบั้งเกิดเกล้าของผม จึงได้ซื้อรถใหม่เปลี่ยนให้ท่าน คิดว่าท่านควรจะใช้รถใหม่ เพราะท่านก็อายุมากแล้วจะหาคนขับท่านก็ไม่เอา แม้รถในปัจจุบันนี้จะขึ้นราคาสูง แต่เพื่อความสุขของคุณพ่อผม ก็ยินดีทำได้ทุกอย่าง ขอให้ท่านมีความสุขความสบายใจ เท่านั้น นอกจากนั้นผมได้มอบเงินให้ท่านใช้เป็นประจำ เดือน แล้วผมบอกคุณพ่อว่า คุณพ่อก็มีอายุแล้วสิ่งใดที่ผมสามารถจะหาความสุขให้คุณพ่อได้ ขอให้คุณพ่อบอกผมเถิด ผมจะหาให้ทุกสิ่ง คุณพ่อแสดงความดีใจ ถามผมว่า “ทำไมหมอบ้างให้เงินพ่อมากนักล่ะ พ่อใช้ไม่หมดหรอก” แต่ผมบังคับว่า “คุณพ่อต้องใช้ให้หมดทุกเดือน ผมจะให้คุณพ่อใช้ทุกเดือนตลอดไปอย่ามัวเสียตมเสียตายอะไรเลย คุณพ่อก็อายุมากแล้วขอให้ผมทำบุญในบั้นปลายชีวิตกับคุณพ่อบ้าง เพราะผมยังเหลือพ่อบั้งเกิดเกล้าของผมคนเดียวในโลก ผมเห็นหน้าคุณพ่อเต็มไปด้วยความสุข

และยินดี ผมก็สบายใจ นี่ก็เห็นได้ว่าผมทำบุญกับพระ
 ของผม ทำให้จิตใจผมมีความสุขสบาย” ข้าพเจ้าได้
 ฟังหมอเล่าให้ฟังก็โมทนาสาธุที่หมอได้ทำบุญกับผู้บังเกิด-
 เกล้านับว่าเป็นมหากุศล

บางท่านคงเห็นว่า เขาทำกันนี้ง่าย หากจะทำ
 บ้างคงอยาก ข้าพเจ้าว่ายากง่ายอยู่ที่ใจเรา

ปีใหม่นี้ ข้าพเจ้าได้เอาของขวัญความสุข กันจาก
 ใต้รู้ใต้เห็นการทำบุญพระในบ้านเรามีความสุขผล
 สะท้อนมาสู่จิตใจของเราเอง มาฝากท่านเพียงแค่นี้
 ขอให้ท่านพิจารณาด้วยปัญญาและใช้สติ เมื่อเห็นความดี
 ก็ควรปฏิบัติก็จะได้กุศลมหาศาล ประเพณีที่ไม่
 เหมาะสมกับชาติไทยอย่างของต่างประเทศนั้น อย่า
 เอาเป็นเยี่ยงอย่างจงทิ้งไปให้หมด ขอให้ทุกท่านจง
 สบายใจด้วยความสุขสงบในปีใหม่.

สวัสดิ์ปีใหม่.

คลื่นชีวิต

หลังจากที่ได้เขียนเรื่อง “ห้องแคนประหาร” และ “ห้องทัณฑ์สถานหญิง” เสร็จ จัดการส่งไปโรงพิมพ์แล้ว ก็ค่อยมีเวลาผ่อนคลายอารมณ์ลงบ้าง ตั้งใจจะพักผ่อนสมองระยะหนึ่ง

มีเพื่อนหลายท่านต่างก็มีความหวังดีต่อข้าพเจ้าตลอดมา เมื่อเห็นเคร่งเครียดกับงานเขียนมากเกินไป จึงได้จัดรถชวนข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ ออกเดินทางท่องเที่ยวไปภาคเหนือ

เพื่อเป็นการพักผ่อนอารมณ์ตามที่เคยได้ปฏิบัติกันมาแล้ว มีคุณเรียร์ได้จัดการจองที่พักโรงแรมตามระยะทาง คุณสวัสดิ์เป็นผู้รับจัดการเดินทางไกล

ครั้งนี้เรามีผู้ร่วมทาง คือคุณเรียร์ คุณมนู คุณสวัสดิ์ คุณสถิตย์ และข้าพเจ้า เรามีคนขับผลัดเปลี่ยนกัน ๒ คน

เมื่อเป็นความหวังดีของเพื่อน ข้าพเจ้าก็ไม่เคยขัด
 นึกขอบคุณอยู่ในใจในความหวังดีของหมู่เพื่อนทุกครั้งที่
 การเดินทางท่องเที่ยวท่องเที่ยวได้เกือบจะเป็น ธรรมชาติของ
 พวกเรา ตั้งใจว่าการเดินทางไปครั้งนี้เป็นการพักผ่อน
 จริง ๆ หยุดพักสมองโดยไม่มีการอ่านการเขียน จึงไม่ได้
 ตีตออุปกรณ์การเขียนการอ่านไปด้วย

คิดว่าเมื่อพักผ่อนกลับมาแล้วก็ตั้งต้นเริ่มงานเขียน
 ต่อในเรื่อง “บิ๊วะประวัติของนักโทษผู้กลับใจ” ตามที่
 ได้รับปากไว้แล้ว

เมื่อพวกเราตกลงกันแล้วก็เริ่มเดินทางออกจาก
 กรุงเทพฯ แต่ย่ำรุ่งของเช้าวันศุกร์ที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ.
 ๒๕๑๖ เมื่อมาพร้อมกันแล้วก็ออกรถตรงตามเวลา มุ่ง
 ไปหาอาหารเข้ากินกันข้างหน้า วันนั้นเราได้แะ ๒-๓
 แห่ง ในระยะทางที่ผ่าน และมุ่งหน้าไปพักที่จังหวัดแพร่
 การเดินทางเกือบจะไม่มีอะไรใหม่หรือแปลกสำหรับพวก
 เรา เพราะชินต่อการเดินทางสายนี้มาแล้ว นอกจากจะ
 ได้พบเห็นรถเกตุอุบัติเหตุชนกันคว่ำอยู่ริมทาง หรือพัง
 ยับไปทั้งสองข้างเป็นเรื่องธรรมดาของถนนในเมืองไทย

และเห็นคนหมดลมหายใจนอนเกลื่อนอยู่บนถนน เราจะเห็นแทบทุกครั้งในการเดินทาง คราวนี้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อรถเราผ่านเข้าไปในเขตเมืองสิงห์บุรี ก็มองเห็นรถชนกันอยู่ข้างถนน มีประชาชนชาวบ้านกำลังมุงดูและตำรวจทางหลวงกำลังสอบสวน เห็นจักรยานยนต์พังพับอยู่ข้างถนน และเห็นคนนอนแน่นิ่งเลือดสาดยู่หลายคน คิดว่าคงจะมีที่บาดเจ็บสาหัสและจบชีวิตอย่างน่าเศร้าใจ เหตุเกิดขึ้นเพราะความประมาท ศพนอนตายอยู่ข้างถนนอย่างน่าอวดาศาแล่น่าสงสาร ญาติผู้ตายยังไม่ทราบข่าว

เมื่อได้เห็นแล้วก็เศร้าใจ ที่ได้นำชีวิตมาสู่กลิ่นจบลงอย่างหมดเกียรติ เพราะความประมาทในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รู้สึกเป็นเรื่องของมนุษย์ในโลกหลีกไม่ค่อยพ้น หากเดินทางก็ต้องพบเห็นเสมอ หากทุกคนมีความระมัดระวัง ต่างก็ไม่ประมาท เหตุการณ์เช่นนี้คงไม่เกิดขึ้น คงจะลดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้มาก พวกเรามาคิดถึงเบื้องหลังชีวิตของผู้ตายโดยอุบัติเหตุเหล่านี้ ทุกคนย่อมมีพี่น้องลูกหลานพ่อแม่ พวกญาติพี่น้องใครเมื่อรู้ว่าผู้

เสียชีวิตจะคิดอย่างไร เมื่อทราบข่าวญาติตายอย่างสด ๆ ร้อน ๆ กระทั่งนั้น หากเป็นสามีต้องเสียชีวิตทอดทิ้ง ภรรยาและบุตรไว้เบื้องหลัง ครอบครัวนั้นจะเป็นอย่างไร อะไรจะเกิดขึ้นต่อไป ถ้าคิดให้ลึกซึ้งลงไปถึงแก่นแท้ ความรู้สึกก็น่าสงสารและเห็นใจ น่าเสียดยที่ความ ประมาทของคนเหล่านี้พาเอาชีวิตมาจบลงอย่างหมดราคา ความตายไม่ได้ทำประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติเลย ตายลงตามข้างถนนอย่างหมดค่า คิดถึงแล้วก็เศร้าใจ เมื่อรถเราวิ่งผ่านไปไม่ได้หยุดรถแวะเข้าไปดู เพราะรู้ว่า พวกเราช่วยอะไรไม่ได้ นอกจากทำให้การจราจรติดขัด ทั้งผู้ตายเหล่านี้ไม่เคยรู้จัก ฉะนั้นเมื่อเราผ่านไปแล้ว ต่างก็วิจารณ์กันด้วยความเศร้า

บ่อยมารถเราก็วิ่งเข้าเขตเมืองแพร่ ตรงไปโรงแรมที่จองไว้แล้ว บรรยากาศในโรงแรมนั้นไม่ค่อยจะ เหมาะสมกับพวกเรานัก จึงต้องพยายามแสวงหาโรงแรม ที่ดีกว่า รู้สึกว่าพวกเราจะโชคดีได้โรงแรมที่ดีกว่าเหมาะสม ในการพักผ่อน

เวลาค่ำเราได้ออกจากโรงแรมมากินอาหาร ซึ่งไม่ห่าง เพียงตรงข้ามถนนไม่ต้องไปไกล รूसีกอาหารคินนัรสเหมาะถูกปากสำหรับพวกเรา

เมื่อเรากลับโรงแรมต่างก็เข้าห้องพักผ่อน เพราะเดินทางตลอดทั้งวัน ทั้งตั้งใจว่ารุ่งขึ้นแต่เช้าเราจะเดินทางไปเที่ยว ที่แพะ เมืองผี แล้วจะเลย กิน อาหารเที่ยง จังหวัดน่าน

คินนัรซำพเจ้าแปลกใจที่นอนไม่หลับ ไม่เคยเป็นเช่นนี้มาก่อนได้ยินเสียงภายในห้องทุก ๆ กัก ๆ กล้ามมีแม่วิ่งไล่กัน ทั้งได้ยินเสียงเครื่องทำความเย็นดังเกินกว่าธรรมดา และอาจทำให้เสียงนั้นเกิดจากเครื่องเย็นก็ได้ จึงได้ปิดสวิทช์เครื่องทำความเย็น แล้วจัดการรูดม่านเปิดหน้าต่างออกไป เพื่อจะได้รับลมอากาศภายนอกพัดเข้ามาในห้องแทนเครื่องทำความเย็น

พอรูดม่านออกเปิดหน้าต่าง ก็มองเห็นแสงจันทร์สว่างส่องเข้ามาถึงในห้อง เตือนหงายส่องแสงสว่างทั่วห้องฟ้า

ข้าพเจ้าเปิดประตูออกมายืนอยู่ที่ระเบียงนอกห้อง มองดูไกลออกไป บริเวณเมืองแพร่เท่าที่ข้าพเจ้าสามารถที่จะมองเห็นได้ในเวลาค่ำคืน เห็นแสงสว่างของแสงเทียนทั่วไป ทำให้นึกได้ว่า คีรีนี้เป็นคีรีวันพระ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ สว่างด้วยแสงจันทร์เต็มดวง ข้าพเจ้าจึงยืนสงบแล้วตั้งใจอธิษฐานขออุทิศแผ่ส่วนกุศลให้แก่วิญญาณทั้งหลายในบริเวณนั้น หรือที่ห่างออกไป พอที่จะรับส่วนกุศลที่ข้าพเจ้าสามารถจะแผ่ไปที่จะรับให้ทั่วถึง บุญกุศลที่ข้าพเจ้าได้สร้างสมไว้ทั้งในอดีตและปัจจุบันนี้ ขออุทิศให้แก่วิญญาณทั้งหลายจงมีความสุขความสบายทั่วกัน

เมื่อได้แผ่ส่วนกุศลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้กลับเข้ามาปิดประตูทางออกไประเบียงให้เรียบร้อย ทำให้เห็นว่าเวลานี้ตามโรงแรมมักจะไม่เปิดประตูออกไปสู่ระเบียงนอกห้อง เพราะเคยมีข่าวคนกระโดดจากชั้นบนลงไปเพื่อฆ่าตัวตายอยู่เสมอ คีรีนั้นแม้ข้าพเจ้าจะได้พยายามนอนให้หลับเพียงใด รู้สึกว่าตาสว่างอยู่ตลอดเวลา ภายในห้องเมื่อปิดเครื่องทำความเย็นแล้ว ควรจะเงียบสงบ แต่ก็ยังมีเสียงคล้ายๆ คนวิ่งไล่จับกัน

เมื่อข้าพเจ้าเปิดไฟขึ้นดูก็ไม่เห็นอะไร ข้าพเจ้าพยายาม
ทำจิตให้สงบแล้วแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศลไปให้เสียงประ-
หลาดภายในห้อง ไม่ช้าเสียงภายในห้องเงียบสงัดลง แต่
ข้าพเจ้าก็ยังตาแข็งหลับไม่ลง ได้ยินแต่ยามตีระฆังบอก
เวลาโม่งยาม ตลอดจนรุ่งสว่าง ข้าพเจ้าไม่เคยเป็นเช่นนี้
มาก่อน นอนลืมตาจนรุ่งเช้า

การที่ไม่หลับตลอดรุ่งนั้น ใช้ว่าจะกลัวสิ่งใดก็หา
ไม่ ข้าพเจ้าไม่เคยกลัวอะไรเลย แต่เมื่อนึกถึงเมื่อครั้งที่
ข้าพเจ้าป่วยครั้งใหญ่ในเรื่อง “ครั้งหนึ่งในชีวิต” ก็เป็น
เวลาเริ่มจากวันออกพรรษาเป็นต้นเหตุ แต่ครั้งนั้นข้าพ-
เจ้าดื่มเหล้าจัดเมามาก อาหารไม่ตกถึงท้องกินแต่เหล้า
แล้วข้าพเจ้าเริ่มนอนไม่หลับ ร่างกายอ่อนเพลีย ภาย
หลังต้องเข้าไปรักษาตัวในโรงพยาบาล

แต่ในครั้งนั้นข้าพเจ้าไม่ดื่มเหล้า ฉะนั้นทำให้เป็น
ห้วง หากข้าพเจ้าเจ็บป่วยเนื่องจากไม่หลับตลอดรุ่ง
เพื่อน ๆ คงจะไม่ได้ได้รับความสนุกเต็มที่เท่าที่ควร

เช้าวันนั้นพอเพื่อน ๆ ตื่น ข้าพเจ้าก็ได้บอกว่า
อยากจะกลับกรุงเทพฯ ก่อน โดยรถไฟด่วน เพราะกลัว

ว่าตัวเองหากเกิดป่วยไข้แล้วจะทำให้เพื่อนฝูง หมตสนุก เราต้องเที่ยวกัน มาทั่วประเทศไทยทุกจังหวัดตลอด ๗๑ จังหวัดเป็นเวลาประมาณสามสิบปีแล้วไม่เคยเป็นเช่นนี้

เข้านั้นเพื่อน ๆ อ่อนวอนไม่อยากให้ข้าพเจ้าเดินทางกลับคนเดียว ทั้งยังเห็นข้าพเจ้าแข็งแรง เมื่อมาคิดดูหากข้าพเจ้าจะกลับคนเดียวนั้นเพื่อน ๆ คงไม่ยอม คงจะพากันกลับหมด เท่ากับข้าพเจ้าได้ทำลายความสนุกในการพักผ่อนครั้งนี้ ทั้งข้าพเจ้ายังไม่เป็นอะไรมากนัก จึงตกลงยังไม่กลับ เช้าวันนั้นเราพากันไปกินโจ๊กหมูในเมืองแพร่แล้วเราก็พากันไปเที่ยวแพะเมืองผี ห่างจากตัวเมืองแพร่ไม่ไกลนัก ข้าพเจ้าไม่อ่อนเพลีย ยังพอมีกำลังจะปีนป้ายเขาที่ไม่สูงมากนักขึ้นไปดู

สถานที่เรียกว่า “แพะเมืองผี” ซึ่งเป็นสถานที่แปลกประหลาดเกิดจากธรรมชาติสร้างให้เป็นเสาใหญ่โตคล้าย ๆ เมืองร้างที่มีแต่เสาหินปนทรายทั่วไป มองดูแล้วก็แปลก แต่คำว่า “แพะเมืองผี” ไม่รู้ใครตั้ง คงเป็นคำพื้นเมืองชาวบ้านเรียกกันทั่วไป

เมื่อเราเดินทางจากพะเยาเมืองผี ไปถึงเมืองน่าน เมื่อจวนเวลาเที่ยง เราเข้าไปหาอาหารกินแล้วไปตามสถานที่ต่าง ๆ แม้สถานที่เหล่านี้เราเคยผ่านมาแล้วเมื่อไม่นานมานี้ แต่เรามาเที่ยวซ้ำ ๆ กัน จึงหวัดละหลายครั้ง โดยไม่เบื่อ

วันนั้น พวกเรากลับ ถึงที่พักโรงแรมจวนเวลาค่ำ เมื่อเข้าห้องอาบน้ำแล้วกินอาหารค่ำ ความรู้สึกกลัวจะเจ็บป่วยจะทำให้เพื่อน ๆ ลำบากความอ่อนเพลียก็หาย ร่างกายเป็นปรกติอย่างน่าอัศจรรย์

ทำให้ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่า เห็นจะเป็นอำนาจพลังจิตของทุกท่านได้ส่งความหวังดี อยากให้ข้าพเจ้ามีสุขภาพแข็งแรงมีอายุยืนยาว จึงทำให้ข้าพเจ้ามีสุขภาพร่างกาย ไม่ป่วยไข้และใช้เวลาทำประโยชน์แก่ส่วนรวมต่อไปด้วยจิตบริสุทธิ์

เช้ารุ่งขึ้นเป็นวันอาทิตย์ที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เราหาอาหารเช้ากินที่ในเมืองแพร่เสร็จแล้ว เราออกรถแต่เช้ามุ่งหน้ากลับกรุงเทพฯ ผ่านกลับมาทางศรีสะเกษ ยืนกึ่งกลางลำน้ำโขง เกิดฝนตกอย่างใหญ่และลมหนาวพัดด้วย

เหลือคราวก่อน เมื่อเราเดินทางไปจังหวัดอุตรดิตถ์ เวลากลับรถเราเกิดลูกปืนแตกก่อนจะถึงศรีสัชนาลัย เราต้องชลอรถค่อยๆ วิ่งมาถึงอยู่ คุณจำเนียร เกิดผล แล้วเราได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง แม้ว่าเวลานั้นจะเป็นเวลาที่พักผ่อนเลิกงานแล้วก็ดี ช่วยทำทุกอย่างเพื่อให้รถเราเสร็จเรียบร้อย จะได้เดินทางต่อไป แต่รถหาได้เสร็จอย่างใจนึกไม่ ต้องเสียเวลานับแต่หัวค่ำตลอดถึง ๕ ทุ่มกว่าจะถอดลูกปืนที่แตกอยู่ในแกนล้อหน้า ถอดยาก เพราะการเสียดสีจนไหม้ เราต้องไปหาซื้ออะไหล่ถึงพิษณุโลก รุ่งขึ้นอีกหลายชั่วโมงกว่าจะเรียบร้อย

เมื่อรถเสร็จเรียบร้อยแล้ว พวกเราก็พากันโล่งใจ ขอให้คิดค่าแรง ท่านก็คิดเพียง ๒๐ บาท ฟังดูแล้วก็ไม่ใช่หุตัวเอง ค่าแรงงานทำหลายชั่วโมงและหลายคนช่วยกัน แต่การคิดค่าแรงนั้นเหมือนกับว่าจะสละแรงงานทำให้เปล่า ๆ เราคงไม่ยอมรับ เป็นการเบียดเบียนเราจึงไม่ยอมจ่ายตามที่ท่านผู้นั้นคิด เท่าที่ช่วยเหลือทำให้ด้วยความเต็มใจ ก็นับว่าเป็นพระคุณยิ่งแล้ว

ฉะนั้นการแสดงถึงน้ำใจอันดีงามนั้นย่อมจะทำให้พวกเราลืมไม่ลง ทำให้เกิดผูกพันทางจิตใจ เราคนึกถึงความดีอันนี้ไม่ได้ ฉะนั้นการณผ่านไปแล้ว เราจึงต้องแวะเยี่ยมถามทุกข์สุขทุกครั้ง ทั้งเข้าไปและขากลับตลอดมา นี่เป็นพลังจิตของคุณความดีของมนุษย์ย่อมมีค่าสูงยิ่ง ซึ่งทำให้พวกเราไม่สามารถจะลืมได้

เมื่อรถเราผ่าน เขตจังหวัด กำแพงเพชร ตลอดมา เห็นมีตำรวจตั้งด่านคอยตรวจรถ ๒-๓ แห่ง ข้าพเจ้ารู้สึกสังหรณ์ใจว่าเหตุการณ์อะไร จะเกิดขึ้นในพระนครสักอย่างหนึ่ง จึงเพิ่มด่านตรวจผิดปรกติ จึงพูดขึ้นว่า เหตุการณ์ทางกรุงเทพฯ คงไม่ค่อยจะดีเกิดขึ้น คุณสถิติธรประชุมพูดขึ้นว่า ไม่มีอะไรรอกน่า เจ้าหน้าที่เขาก็ตรวจตามด่านตามหน้าที่ ไม่มีอะไรผิดแปลกแล้วก็ไม่มีใครออกความเห็นอะไรอีก นอกจากจะสนทนาในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

เมื่อรถเราวิ่งผ่านตอนเมืองเข้าเขตอำเภอบางเขน เราได้เปิดเครื่องรับวิทยุ พอได้รับข่าวว่ารัฐบาลชุดจอมพลถนอม นายกรัฐมนตรีได้กราบถวายบังคมลาออก

แทบไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ เหตุการณ์คงร้ายแรงผิด
ปรกติ มิฉะนั้นคณะรัฐบาลคงจะไม่ลาออกแน่

พวกเราฟังข่าวเรื่องนี้แล้ว ก็มีความรู้สึกตื่นเต้น
เพราะนี่ไม่ถึงเรื่องจะเป็นไปได้ ต่างวิพากษ์วิจารณ์กัน
ไปตามความรู้สึก และมีความเห็นแก่แต่ละบุคคล

เมื่อรถของเราได้แวะส่งเพื่อนผู้หนึ่งเป็นทางผ่าน
ถึงบ้านก่อน ก็ได้ข่าวที่เศร้าใจ เมื่อแม่บ้านของเพื่อน
เห็นพวกเรากลับมาก็รีบเดินมาที่รถ ได้เล่าถึงข่าวอันน่า
เศร้าสลดใจถึงเหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้น ในระยะที่เรายังอยู่
ภาคเหนือ ซึ่งนักศึกษา เยาวชน นักเรียนกำลังชุมนุม
ทั่วไป ได้ถูกเฮลิคอปเตอร์ยิงกราดเข้าไปในฝูงนักศึกษา มี
จำนวนผู้ที่ต้องเสียชีวิตไปไม่น้อย เราได้ยินแม่บ้านของ
เพื่อนพูดอย่างน่าท้อล่อ เสี่ยงสั่น แล้วก็ร้องไห้เพราะ
สงสารผู้ที่เสียชีวิต ซึ่งกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ทำ
ให้พวกเราฟังแล้วใจคอหดหู่ไม่น้อยว่าเหตุการณ์จะร้ายแรง
เกิดขึ้นได้ถึงเพียงนี้ เราต่างก็เศร้าใจไปตามกัน พวก
เรารู้สึกนึกสงสารเวทนาพวกนักเรียนนักศึกษาที่ไม่มีอา
วุธอะไร คิดว่าผู้ทราบข่าวเรื่องนี้ ต่างก็เกิดความสงสาร

เห็นอกเห็นใจ นี่ก็เป็นจุดหนึ่ง ทุกคนที่มีความสงสารใน
ชาวเขร่าเช่นนี้ เกิดให้พลังใจแก่นักเรียนนักศึกษาทั่วไป
ทุกหนทุกแห่ง มีไม่น้อยผู้สูงอายุเข้าร่วมเดินขบวนด้วย
บางท่านก็จัดอาหารและผลไม้ และบริจาคเงินช่วยนักศึกษ
ษาทั่วไป นี่เป็นเหตุที่ต้องผลักดันให้รัฐบาลต้องลาออก

เมื่อข้าพเจ้าได้มาถึงบ้านหลังกินอาหารค่ำแล้ว ก็
หยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาดู พิจารณาตุรูปที่ถ่ายในหน้า
หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ทั้งพวกนักศึกษาและประชาชนนั้น
มากมายนับเป็นแสน ๆ มองดูเห็นเริ่มแต่บริเวณลานโพธิ
ในธรรมศาสตร์ ท้องสนามหลวง ที่อนุสาวรีย์ประชา
ธิปไตย และถนนราชดำเนิน ตลอดทุกสายอัดแอไปด้วย
คลื่นชีวิตแทบจะเคลื่อนตัวกันไม่ได้ ภาพในหนังสือพิมพ์
มากมายเป็นประวัติการณ์ของกรุงรัตนโกสินทร์ เริ่ม
แรกความมุ่งหมายของนักศึกษาก็เพียงแค่เรียกร้องขอให้
“ร่างรัฐธรรมนูญ” ตามแบบประชาธิปไตย ออกใช้เร็ว
ที่สุด เพราะฝ่ายรัฐบาลพยายามถ่วงกำหนดเวลาไม่รู้จะ
เสร็จสิ้นเมื่อไหร่ การไม่มีรัฐธรรมนูญเป็นยุคที่มีคมัว
ประเทศไทยจึงเป็นประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ตลอดมา งบ

ประมาณใช้จ่ายในแผ่นดินสูงขึ้นทุกปี ไม่เคยลดและคงที่
อยู่ได้ สูงขึ้นตลอดไปไม่สิ้นสุดเพิ่มขึ้นทุกปี นับว่าเป็น
อันตรายแก่ชาติในอนาคต ความเห็นอกเห็นใจ การ
เจ็บชบวบเรียกร้องรัฐธรรมนูญของ ประชาชนก็เกิดขึ้น
ทั่วไป ทำให้เกิดพลัง เพราะต่างก็เอาใจช่วยนักเรียน
และนักศึกษา เหตุการณ์ก็ค่อยๆ ขยายตัวกว้างขวาง จาก
พื้นเป็นหมื่น จากหมื่นเป็นแสนชั่วระยะไม่นานนักทุก
หนทุกแห่งเต็มไปด้วยนักศึกษาและประชาชน

ที่สุกวณัฒนาวิปโยคแห่งกรุงรัตนโกสินทร์แห่งประ
เทศไทยก็เกิดขึ้นเป็นประวัติศาสตร์ ที่นักเรียนนักศึกษา
ถูกยิงอย่างทารุณ นักศึกษาต้องเสียชีวิตไม่น้อย

มนุษย์ทุกคนทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศที่อยู่ใน
เมืองไทย ที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นี่ต่างก็พากันเศร้า
ใจ ซึ่งมีสภาพสตรีมากท่านด้วยกัน เมื่อทราบว่า มีนัก
ศึกษาหญิงชายไม่น้อยต้องเสียชีวิตลงด้วยการกระทำครั้งนี้
นี่ ต่างก็พากันหลั่งน้ำตา ด้วยความสงสาร แม้แต่

สุภาพสตรีเหล่านั้นจะไม่ได้เป็นญาติหรือเกี่ยวดองเป็นลูกหลานของตัวเองไม่เคยรู้จักมาก่อน

ข้าพเจ้าก็คิดว่า นี่แหละโลกมนุษย์ ทุกอย่างไม่มีอะไรแน่นอน มีความผันแปรเปลี่ยนแปลงไปตามอำนาจจิตหรือพลังชีวิตตามกาลเวลา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เราเห็นว่าเกิดเป็นคนอย่าเมาัวอำนาจวาสนา ทุกอย่างสมมุติขึ้นให้เป็นโน่นเป็นนี่ หากเราเมาัวหลงใหลลื้มตัวอย่านี้กว่าเราเป็นมนุษย์อยู่เหนือคนอื่น ภัยจะเกิดขึ้นแก่ตัวเอง เพราะในโลกมนุษย์ที่ไม่มีอะไรคงที่แน่นอน ซึ่งมีตัวอย่างมาแล้วทุกยุคทุกสมัย แต่มนุษย์เมื่อมีอำนาจแล้วก็มีมักจะลื้มตัวลื้มตาย เหตุการณ์ตัวอย่างที่เกิดขึ้นมาแล้วเป็นประวัติศาสตร์ซ้ำรอยอย่างไม่สิ้นสุด มนุษย์เราที่ตึกมีที่ชั่วก็มาก เมื่อเห็นใครมีอำนาจวาสนาก็เข้าวันทากราบไปไหว้พอเห็นใครเสื่อมอำนาจวาสนา ก็พากันหนีตีจากไป นี่ก็แสดงถึงคนในยุคนี้ ส่วนมากก็เห็นแก่ตัวทำนุทำงานเพื่อเห็นแก่ชาติก็ขออย่าให้ท้อแท้ใจ ควรถือหลักความบริสุทธิ์ใจเราเป็นใหญ่ เพราะคนในยุคนี้ทำดีคนชั่วก็ทำ ทำชั่วคนดีก็ทำ นี่ไม่พ้นคนต่ำคนว่า

เพราะถือว่าเป็นสิทธิ์ที่ชอบหรือไม่ชอบจะนั้นท่านผู้สร้างกรรมดี ต้องใช้ความอดทนหนักแน่นด้วยพลังใจ เอาความดีชนะความชั่ว จึงให้พวกที่จะไปสวรรค์เห็นดียกย่อง จงอย่าให้พวกที่จะไปนรกยกย่อง ดีชั่วอยู่ที่ใจของเราเอง

ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่าในปัจจุบันนี้ โลกมนุษย์ที่เราอยู่ทั่วไปไม่ว่าประเทศใหญ่ประเทศเล็ก หาความจริงใจต่อกันไม่ได้ มีแต่การหลอกลวงทั่วไป โลกมนุษย์ปัจจุบันนี้ ชาติมหาอำนาจชอบเล่นละครหลอกกันตลอดเวลา ต่างก็ถืออำนาจเป็นธรรม ความยุติธรรมกำลังจะเสื่อมลง ชนผู้นำของประเทศต่างก็เห็นแก่ตัว ชาวโลกทั้งหลายจึงได้รับความเดือดร้อนทั่วทุกหนทุกแห่ง ไม่รู้ว่าเมื่อใดจะมองเห็นแสงสว่างของสันติภาพ เมื่อไหร่พวกมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาจะแสดงความสุขจิตจริงใจ มีศีลธรรม มีความเมตตากรุณา ไม่เบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อยากให้ทุกคนไม่ว่าชาติใดภาษาใด คำพูดจากปากให้ตรงกับใจ ต่างมีความสุขจิตต่อกันไม่มีเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงอย่างเช่นทุกวันนี้ โลกก็จะสงบ ชาว

โลกก็จะอยู่กันอย่างสุขสบาย ไม่มีความระแวงสงสัยใดๆ
ต่อไป มนุษย์เราก็รอความหวังว่าเมื่อใดเวลานี้จะมาถึง
หลังจากเหตุการณ์ผ่านไป ได้แต่งตั้งรัฐบาลใหม่
โดยมีศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ อธิการบดีมหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ท่านผู้
เรารู้กันทั่วไปว่า เป็นผู้ที่อยู่ในศีลธรรม เหตุการณ์รุนแรง
วุ่นวาย ทำให้เกิดวิปโยคก็เริ่มผ่านไปสู่กาลปรกติ

ข้าพเจ้าก็ได้เริ่มเขียนชีวะประวัตินักโทษผู้กลับใจ
ต่อไป เพื่อให้เสร็จเรียบร้อย ทั้งข้าพเจ้าก็ต้องรับภาระ
ที่จะต้องเขียนเรื่องสำหรับปีใหม่ มีผู้ส่งจอร์จร่วมกุศล
ไม่น้อย

คืนหนึ่งหลังจากเหตุการณ์นั้นผ่านไปสู่ความสงบ
ก็ได้มีผู้โทรศัพท์มาขอร้องให้ข้าพเจ้าเขียนประวัติยกย่อง
วีรชนในวันวิปโยค ทั้งผู้ที่รู้จักและไม่เคยรู้จัก มีทั้ง
สุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ ทั้งได้เล่าเหตุการณ์ต่างๆ ให้
ฟังตลอดความรู้สึกแต่ละบุคคล แล้วขอร้องให้ข้าพเจ้า
เขียนไว้เป็นอนุสรณ์ ให้แก่นักเรียนและนักศึกษาที่ได้พา
กันพลีเลือดเนื้อและเสียชีวิตเพื่อให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญ

ฉบับสมบูรณ์แบบประชาธิปไตย ให้หยุดพักละเรื่องอื่นไว้ก่อน จำได้ท่านที่เริ่มแรกให้ข้าพเจ้าเขียนนั่นคือ คุณชำนาญ ลือประเสริฐ ข้าพเจ้าบอกไปว่า เขียนไม่ไหว ท่านตอบมาทางโทรศัพท์ว่า ต้องไหวซิเป็นเรื่องสำคัญ ควรเขียนที่สุด

ข้าพเจ้าคิดหนักใจ รู้ความสามารถของตัวแล้วก็บอกว่า “เรื่องนี้มีท่านที่ชำนาญ พวกกันเขียนขึ้นจำนวนมากมายทั่วไปหาอ่านได้ทั้งหนังสือพิมพ์ประจำวันและรายเดือนรายอาทิตย์มีทุกฉบับหาอ่านได้ทั่วไป ล้วนแต่ได้พบเห็นได้ประสบการณ์ด้วยตนเองทั้งนั้น ส่วนข้าพเจ้าไม่ได้รู้ได้เห็นด้วยตนเอง เพราะเป็นเวลาอยู่ต่างจังหวัด จะเขียนยกย่องอะไรก็ไม่ถูกต้อง คงไม่สามารถเขียนได้ดีเท่าท่านผู้อื่นที่ติดตามใกล้ชิดติดต่อกับเหตุการณ์ ทั้งเรื่องก็ยังสับสนต้องติดตามต่อไป”

เมื่อมากท่านได้มุ่งหมายขอร้องให้เขียนเรื่องนี้ให้ได้ขอตัวไม่ไหว ฉะนั้นภายหลังมีผู้ขอร้องมาอีก ก็เพียงตอบว่า “กำลังเขียน” ไม่ต้องเสียเวลาอธิบายอีก ฉะนั้นข้าพเจ้าจำเป็นจะต้องเขียนตามแบบของตัวเอง เพื่อความ

ศรัทธาของท่าน คิดว่าคงไม่โลดโผนอย่างท่านที่เขียนกัน
 ในเวลานี้ ฉะนั้นหากท่านผู้ใดเมื่ออ่านแล้วจะผิดหวังไม่
 สนุกสนานดังคิด ข้าพเจ้าก็ต้องขออภัยด้วย

หลังจากได้รับขอร้องทางโทรศัพท์แล้ว เมื่อข้าพเจ้า
 ไปนั่งทำงานประจำ ก็มีสุภาพสตรีหลายท่านได้มาหาที่
 ทำงาน และขอร้องให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่องของนักศึกษา
 เล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นกับเยาวชน ได้
 ประสพเหตุการณ์ด้วยตนเอง เพราะอยู่ในที่เกิดเหตุ
 หลายท่านหลายพวกก็มีหลายเรื่องหลายรส ข้าพเจ้านิ่ง
 พังบางครั้งสุภาพสตรีเหล่านั้นได้เล่าผลงานน้ำตาไหลพลา
 ข้าพเจ้าฟังแล้วก็ทำให้จิตใจหดหู่ บางครั้งก็ระบายความ
 แค้นออกมาจากความรู้สึกภายใน “ดูซิคะ พวกในเครื่อง-
 แบบ พวกนี้มีจิตใจเหี้ยมครุร้าย แม้กระทั่งเด็กคราวลูก
 คราวหลานไม่มีอาวุธยังฆ่าได้ลงคอ ทารุณเหลือเกิน”
 ข้าพเจ้านิ่งพังด้วยความสงบ แต่ก็อดที่จะแย่งความรู้สึก
 ออกมาไม่ได้ว่า “ผมคิดว่าคนที่ใจร้ายพอที่จะทำร้ายเด็ก
 ชาติเดียวกันโดยไม่มีอาวุธต่อสู้มีไม่กี่คนหรอกครับ อย่า
 ไปโกรธโทษผู้ที่สวมเครื่องแบบทั่วไปเลย เพราะคนชั่ว

แทรกอยู่ที่ไหนไม่ก็คน ก็พลอยทำให้คนตีจำนวนมาก
พากันเสียไปด้วย ควรจะคิดว่าคนที่จิตใจสูงที่สละชีพเพื่อ
ชาติรักษาความสงบภายนอกและภายในยังมีอีกมาก จะ
เหมาะทั่วไปรวมว่าเป็นขั้นนี้ไม่เป็นธรรม จะทำให้ผู้
ปฏิบัติเป็นกำลังของชาติ กำลังปฏิบัติงานจะเสียกำลังใจ
ทั้งในปัจุบันนี้ ชาติไทยเราต้องการความสามัคคี ต้อง
การร่วมจิตร่วมใจ น้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ บั๊องกันศัตรูภายนอกอย่าให้แทรกเข้ามา
อย่าได้หลงฟังคำยุยงของพวกทำลายชาติ บั๊องเอิญมีหลาย
ท่านมาแล้วให้ข้าพเจ้าฟัง มีข้อความตรงกันพอจะเชื่อถือ
ได้ เพราะต่างก็เที่ยวชอกรแซกอย่างใกล้ชิด ทั้งพวก
นักเรียน นักศึกษา และทั้งพวกในเครื่องแบบทั้งทหาร
และตำรวจ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเวลานั้น ต่างก็ได้ยินได้ฟัง
พวกในเครื่องแบบระบายออกมาว่า “ผมเห็นใจพวกเด็กๆ
ถ้าผมไม่อยู่ในเครื่องแบบไม่อยู่ในหน้าที่ ผมก็เห็นจะโดด
เข้าไปสนับสนุนพวกเด็กเหมือนกัน” เพราะเห็นแล้วอด
สงสารไม่ได้ แต่ผมอยู่ในเครื่องแบบ มารักษาหน้าที่
ต้องอยู่ในระเบียบวินัย ต้องทำหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชา”
นี่ก็แสดงถึงคนตีในเครื่องแบบยังมีอีกมาก

เมื่อสุภาพสตรีผู้นั้นได้ฟังข้าพเจ้าแย้งให้สติแล้วคง
 คิดได้ จึงเปลี่ยนเป็นเรื่องอื่น ข้าพเจ้าก็เห็นใจ เพราะ
 ผู้พูดในเวลาโกรธ ในเวลาแค้นและเสียใจ โดยไม่ได้คิด
 ก่อนว่าผิดหรือถูกเกิดสะท้อนใจผู้ใดบ้าง เมื่อเปลี่ยน
 เรื่องพูด ข้าพเจ้าได้ฟังแล้วก็นึกตามเหมือนเห็นภาพ
 เหตุการณ์ที่ท่านสุภาพสตรีผู้เล่า บางตอนสุภาพสตรีผู้นั้น
 ก็เล่าถึงพ่อแม่ของนักศึกษา บางคนหรือส่วนมาก คอยลูก
 ด้วยความเป็นห่วง เป็นทุกข์เป็นร้อน แต่หวั่นใจจนตีก
 ตื่น จะออกตามก็ไม่รู้ว่าจะไปตามที่ไหน เพราะกลืน
 มนุษย์ล้นหลามทั่วไป ก็ได้แต่นั่งเป็นทุกข์เป็นร้อนคอย
 ด้วยใจเป็นห่วง ข้าพเจ้ามองเห็นภาพของแม่อยากจะ
 ระบายความรู้สึกหวั่นใจแม่ออกมาว่า “ลูกเอ๋ย แม่คอย
 ชะเง้อแลหาเจ้า เมื่อไหร่เล่าเจ้าจะกลับมาหาแม่”

แต่อนิจจาลูกที่แม่รักเท่าเทียมชีวิต ที่แม่เฝ้าคอย
 แล้วคอยอีกนั้น แม่ไม่รู้หรือว่าลูกที่รักของแม่ผู้นั้น ได้
 พลีเลือดเนื้อ จบชีวิตเสียแล้ว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 ทั่วไป เป็นวีรกรรมที่น่ายกย่องสรรเสริญ พ่อแม่มีลูก
 ที่น่าภูมิใจ เมื่อมานึกถึงชีวิตของแม่ หวั่นใจของพ่อแม่

แล้วก็น่าเห็นใจ ใครไม่เคยเสียลูกที่รัก ย่อมจะไม่รู้เข้าถึงจิตใจของผู้เป็นพ่อแม่ มีความรู้สึกอย่างไร เพราะไม่ได้กับตัวท่าน ได้แต่ให้ความสงสารและเห็นใจ หากเหตุการณ์เช่นนั้นมาถูกเข้ากับตัวท่านเองแล้ว ความรู้สึกธาตุแท้ของพ่อแม่ที่เสียลูกจากไปอย่างสด ๆ ร้อน ๆ จิตใจจะรู้สึกอย่างไร แต่เมื่อคิดถึงมุมกลับแล้ว พ่อแม่ก็ควรจะภูมิใจ หากนักศึกษาและนักเรียนไม่เสียเลือดเนื้อและชีวิตลงแล้ว เหตุการณ์ก็จะไม่เปลี่ยนแปลงไปถึงเช่นนั้น รัฐบาลก็ไม่ต้องลาออก คลื่นชีวิตก็คงไม่โหมอย่างรุนแรงเพียงนี้ การลาออกครั้งนี้ก็เพื่อยุติการนองเลือด เพื่อรักษาชีวิตพวกเดียวกัน

ยังมีผู้เล่าถึงสุภาพบุรุษผู้หนึ่ง มีบุตรชายเพียง ๒ คน เป็นนักศึกษา แต่มาถึงปีนกราตจากเซลิคอปเตอร์ต้องไปนอนรักษาตัวอยู่โรงพยาบาล บุตรชายคนหนึ่งหมอจะต้องตัดแขนเพื่อช่วยชีวิตให้รอดตาย และอีกคนหนึ่งจะต้องตัดขา มิฉะนั้นไม่มีโอกาสมีชีวิตอยู่ต่อไป ผู้เป็นพ่อเสียใจแทบจะเป็นบ้า เตรียมบรจกระสุนปืน แล้ว

ชวนน้องชายผู้เป็นน้องของเด็กเที่ยวติดตามสืบหาคนที่ยิง
กราดลูกของตนเพื่อจะแก้แค้นให้สมใจ

เรื่องทำนองนี้ได้เกิดขึ้นอีกมากมาย ล้วนแต่พยา-
บาทคอยจ้องแค้นแก้แค้น เมื่อได้คิดและพิจารณาแล้ว
ก็เศร้าใจผู้ที่เสียลูกเสียหลาน เสียพี่เสียน้องไป ยังมีใจ
เจ็บแค้นพยายามไม่มีที่สิ้นสุด หากเราจะคิดถึงหลักทาง
พุทธศาสนาแล้ว จะเห็นได้ว่า

กรรมใดผู้ก่อขึ้น กรรมนั้นย่อมตามสนองเป็นเงา
บุญ เงาบาป เราไม่ต้องพยายามคิดแก้แค้นอย่างใด
ในยุคนี้อุปการะนี้ กรรมย่อมตามสนองให้ผลเร็วทันตาเห็น
ไหน ๆ ลูกหลานก็ตายไปแล้ว จะพยายามแก้แค้นอย่างใด
ก็ไม่ทำให้ลูกหลานฟื้นขึ้น ทั้งนี้ว่าลูกหลานตายด้วยการ
สร้างเกียรติอันสูงยิ่ง หากควรที่เราจะไปทำลายเกียรติอัน
นี้เสีย ความโกรธ ความแค้น ความพยายามนั้นเกิด
เป็นทุกข์หนักมาก ขึ้นในตัวเราเอง เราตกอยู่ในกองทุกข์
มืดมัว ไม่แจ่มใส จิตใจไม่มีวันจะสงบ คิดฟุ้งซ่านกังวล
คอยคิดแต่หาเวลาแก้แค้น นอนไม่หลับ ประสาตถึง
เครียด หากความสงบไม่ได้ตลอดไป เมื่อเราได้โอกาส

แก้แค้นทำลายมนุษยชาติเดียวที่เราคิดว่าศัตรูแล้ว ใช่ว่า
เราจะมีความสุขความสบายใจเท่าที่คิดไว้ก็หาไม่ กลับ
เพิ่มทุกข์แก่ตัวเรายิ่งมากขึ้น เพราะเราได้ทำลายอนาคต
ของตัวเราเอง ทำลายความดีบุคลหลานที่ทำไว้ เราหา
ทุกข์ใส่ตัวเองอย่างไม่รู้ตัว

หากเราพิจารณาดู วงจรการพยาบาลเคียดแค้น
ก่อเวรจองกรรมอย่างไม่รู้สิ้นสุดลงเสีย ด้วยการให้อภัย
อโหสิกรรม นี่ถึงว่าความตายเป็นมรดกของมนุษย์ทุกคน
จะต้องพบไม่เลือกกว่าเด็ก หนุ่มสาว ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่า ผู้แก่
ไม่แน่นอนว่าใครจะตายก่อนตายหลัง ที่สุดท้ายหมด
ทุกคนไม่มีใครเหลืออยู่ในโลก รุ่นใหม่ๆ เกิดขึ้น ก็อยู่
ในขอบเขต เกิด แก่ เจ็บ ตายหนีไม่พ้น จะผิดแปลก
แตกต่างกันก็เวลาตาย จะตายอย่างมีเกียรติ มีผู้ยกย่อง
ทั้งประเทศ แม้แต่ในหลวงประมุขของชาติ ทรงยกย่อง
ผู้เสียสละเหล่านั้น ไม่ตายอย่างผู้ร้ายใจชั่ว มีผู้สาปแช่ง
ทั่วไป หรือจะตายอย่างประมาทนอนตายข้างถนน อย่าง
ที่ข้าพเจ้าเคยเห็นมาแล้วแทบทุกครั้งที่ได้เดินทางไปต่าง
จังหวัด

อันสงฆ์แห่งการโอฬาสกรรมจะเกิดผล ทำให้เรา
ได้รับความสงบ สบายใจ ชีวิตอนาคตก็จะแจ่มใส หัวใจ
ก็ชุ่มชื้น เพราะไม่มีความเกียตแค้น พยาบาท ในจิตใจ
ต่อไป

ต่อไปเราผู้เป็นบิดามารดาทั้งหลาย ควรจะเริ่ม
ฝึกสอนบุตรหลาน เป็นเด็กเล็ก ๆ โบราณว่าไม้อ่อน
ดัดง่ายไม้แก่ดัดยาก เพราะจิตใจของทารกเมื่อเกิดนั้น
บริสุทธิ์ผุดผ่องเหมือนผ้าขาวสะอาดปราศจากราคะ แล้ว
แต่ผู้ใหญ่จะยอมเป็นสื่ออะไร และสิ่งแวดล้อมที่จะนำไป
ซ้ำพเจ้าอยากจะมีมัจฉาความที่ได้เขียนไว้ในเรื่อง “นักโทษ
ผู้กลับใจ” มาไว้ในที่นี้สักตอนหนึ่ง คิดว่าคงจะเป็นประ-
โยชน์แก่พ่อแม่และผู้ปกครองทั้งหลายบ้าง ไม่มากก็น้อย

“ทารกเกิดใหม่ไม่เดียงสา เมื่อหิวก็อ้าปากร้องไห้
เมื่อตุตนมอิ่มแล้วก็จะนอนหลับ จะร้องอีกเมื่อตื่นขึ้นได้
ขับถ่ายออกมาเปียกแฉะ หรือหิวนม พ่อรู้ภาษามากขึ้น
รู้จักหัวเราะและร้องให้วิ่งเล่นซุกซน พ่อแม่ก็เริ่มสั่งสอน
รู้จัก รู้ชั่วผิดถูก ผู้ใหญ่ก็เริ่มปลูกฝังนิสัยไปในทางดีเริ่ม
แต่เยาว์วัย หากทำผิดเล็กน้อยก็ถือว่ากล่าว ถ้าทำผิดใหญ่

ก็เขียนตีสั่งสอน เพื่อฝึกนิสัยไปในทางที่ดีงามพร้อมด้วย
ศีลธรรม ผู้ใหญ่ไม่บังคับเด็กจนเกินไปและไม่ตามใจจน
เสียเด็ก ใช้เดินสายกลางไม่ตึงไม่หย่อน หาโอกาสทำให้
เด็กสนใจในศีลธรรมและความกตัญญู เราควรรหาโอกาส
เพื่ออบรมสั่งสอนเด็กให้เหมาะสมกับเวลา

ตามปรกติทั่วไปส่วนมากเด็กชอบฟังนิทาน เมื่อ
ตอนเข้านอนก่อนหลับ เด็กมักจะชอบบรรเร้าให้ผู้ใหญ่
เล่านิทานให้ฟัง เพราะตลอดวันเด็กมักไม่สนใจอะไร
นอกจากวิ่งเล่นกับเพื่อนหรือพี่ๆ น้องๆ อย่างสนุกสนาน
หรือไม่กี่เพลิดเพลินอยู่กับของเล่น

เมื่อกินข้าวเย็นแล้วเด็กมักเข้านอนแต่หัวค่ำ เป็น
เวลาที่จิตใจเด็กว่าง มักชอบฟังนิทาน นับว่าเป็นตอน
สำคัญที่พ่อแม่หรือผู้ใหญ่อที่มีความคิดมักจะฉวยโอกาสนำ
นิทานเกี่ยวกับศีลธรรม ตัวอย่างทำดีมาเล่าให้ฟัง เลือก
เรื่องที่เด็กไม่เบื่อ ทำให้เกิดความสนใจ เด็กจะเก็บ
ความดีในเรื่องนิทานเข้าไปในความรู้สึก วันละเล็กละ
น้อย เมื่อค่อยๆ เติบโตขึ้น จิตใจจะอึมเิบในความรู้สึก
เต็มไปด้วยศีลธรรม เกสียคความชั่ว รักความดี เป็น

การปลูกฝังศีลธรรมให้แก่เด็กทางอ้อมอย่างไม่รู้ตัว ชัก
 ตัวอย่างสอนให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญู มี
 ความเคารพบิดามารดา ครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณ รัก
 ความยุติธรรม ไม่เห็นแก่ตัว ผลแห่งความดีผลแห่ง
 ความชั่ว ให้รู้จักตัดสินใจหาเหตุผลของตัวเอง ไม่เชื่อ
 คนง่าย ๆ ทั้งที่ไม่มีเหตุผล รู้จักฝึกชอบชั่วดี เป็นการ
 สร้างจิตใจเด็กให้ดีขึ้น ธรรมชาติสร้างให้เด็กมักเอา
 ตัวอย่างที่รู้ที่เห็นไปปฏิบัติ ไม่รู้ว่าสิ่งใดดีหรือชั่ว เมื่อเรา
 นำเอาตัวอย่างที่ดีไปฝึกจิตของเด็กแต่เยาว์นับว่าเป็นมหา
 กุศล เป็นกำลังของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่
 ได้ฝึกนิสัยเด็กมีศีลธรรม เมื่อเติบโตขึ้น ก็ได้รู้จักชั่วดี
 บุญบาป รู้ว่าทำชั่วกลัวกรรมจะต้องตามสนองแน่นอน
 หนีไม่พ้น เพียงแต่เวลาช้าหรือเร็วเท่านั้น หากพ่อแม่
 ผู้ใหญ่ทุก ๆ ครอบครัวใช้การเล่านิทาน ประกอบด้วย
 ศีลธรรมอบรมจิตใจของเด็กตั้งแต่เล็กแล้ว คิดว่าชาติไทย
 เราจะได้พลเมืองที่จิตใจสูงต่อไปในอนาคตอันไม่ไกลนัก
 เมื่อเป็นเด็กในวันนี้จะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวัน
 หน้า เป็นอันเชื่อได้แน่นอนว่า ชาติไทยเราต้องมี

พลเมืองเจริญทางจิตใจด้วยศีลธรรม จะช่วยให้บ้านเมือง
เกิดความสุขได้มาก เพราะทุกคนต่างมีจิตใจสูง ไม่
เห็นแก่ตัว ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ต่างมีความ
เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ดีกว่าเจริญทางวัตถุ แต่
จิตใจต่ำเพราะขาดศีลธรรม ไม่ช้าวัตถุเหล่านั้นก็ถูกทำลาย
หมดสิ้นไป โปรดอย่าได้เผลอให้ทางโรงเรียนอบรม
ศีลธรรมแต่ฝ่ายเดียว ให้แต่ทางโรงเรียนฝึกสอนวิชา
ความรู้ เราต้องช่วยกันฝึกศีลธรรม เริ่มแต่เด็กจากทาง
บ้าน

เมื่อข้าพเจ้าได้เข้าไปในเรือนจำกลางบางขวาง ได้
เห็นนักโทษอายุยังไม่มาก จำนวนไม่น้อยที่ต้องโทษในคดี
อุกฉกรรจ์ ตัดสินเด็ดขาด เมื่อเห็นแล้วก็นึกเศร้าใจ
คิดแต่ในใจว่า หากพวกนักโทษเด็ดขาดเหล่านั้นมีพ่อแม่
อบรมสั่งสอนตั้งแต่เล็ก ๆ ให้ความอบอุ่นทางจิตใจ เล่า
นิทานเรื่องศีลธรรมให้ฟังก่อนจะหลับ คิดว่าพวกนี้คง
ไม่ต้องถูกจำขังตลอดชีวิต และรอวันเวลาที่จะนำไปสู่
แดนประหาร น่าเสียดายชีวิตและเวลาที่เกิดมา มิได้
สร้างกรรมดีให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเลย ชตาชีวิต

ต้องมาจบลงด้วยกรรมชั่ว หากท่านไม่ต้องการให้ลูกหลานของท่านสร้างกรรมทำชั่วติดคุกติดตะราง จงรีบอมรมจิตใจ เมื่อก่อนหลับทุกคืน จะทำให้อนาคตของบุตรหลานของท่านเจริญรุ่งเรืองเชิดชูวงศ์ตระกูลต่อไป

ข้าพเจ้าอยากจะนำบทสนทนามาให้ท่านผู้อ่านจะได้พิจารณาดู เพื่อจะได้เห็นว่า มนุษย์เราใกล้จะจิตดับนั้นจะไปสู่สุคติได้อย่างไร เมื่อเราเกิดมาได้รับการฝึกฝนอบรมเป็นพลเมืองดีของชาติ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ฉะนั้นก็นับว่าเราทำดีตลอดมาแต่สิ่งสำคัญบนปลายของชีวิต เมื่อถึงคราวจะต้องจากโลกนี้ก็ขอให้เราจากโลกนี้ไปโดยความสุขสบาย ทำจิตให้รู้สึกว่าการความตายเป็นสิ่งที่ทำให้เรามีความสุขที่สุด พ้นจากทุกข์ยากลำบากจากโลกมนุษย์ไปสู่ความสุขที่ทุกคนปรารถนา แต่เราจะไปได้อย่างไร โปรดพิจารณาข้อสนทนาระหว่าง ส.ศ. กับ ส.น. ดังข้อความต่อไปนี้

ส.ศ. ดิฉันอยากทราบว่า คนสมัยก่อนหรือคนสมัยนี้ ก็ยังเคยพูดกันว่า คนเราสำคัญอยู่ที่เมื่อเวลาตาย จิตกำลังจะดับ ถ้าเราสามารถเตือนสติ

นะให้ผู้นั้นทำใจให้สงบ ไม่ให้คิดฟุ้งซ่านหวาดกลัว เมื่อจิตดับก็ไปสู่สุคติจริงไหมคะ

ส.น. เรื่องนี้ผมได้เคยพิจารณาตุแล้ว ความเห็นของผมว่า ไม่ตรงต่อความหมาย แต่ท่านผู้อื่นจะมีความคิดเห็นอย่างใดผมไม่ทราบ หากความเห็นของผมผิดก็ต้องขออภัย โปรตทักท้วงด้วยจะขอบคุณยิ่ง ความเห็นของผมว่า ระยะเวลาหลัง ๆ นี้ ผู้แนะเอาแต่คำปลาย ๆ มาพูด ไม่พูดให้เต็มประโยค ฉะนั้นฟังแล้วก็รู้สึกขัดกันอย่างเป็นไปไม่ได้ ถ้าเป็นได้อย่างว่าแล้ว มนุษย์เราก็ไม่ต้องสร้างบุญสร้างกุศล สร้างบารมีอะไรหรอกครับ จะทำบาปทำชั่วอะไรก็ได้ ไม่ต้องกลัวจะใช้เวรใช้กรรมตามสนอง เพียงแต่คอยเมื่อถึงเวลาใกล้จะตาย ขอให้มีคนคอยเตือนสติให้ทำจิตเป็นสมาธิให้แน่นิ่ง ตัดความกังวลคิดฟุ้งซ่านให้หมด ไม่มีอะไรห่วงต่อไป เมื่อจิตดับไปแล้วก็จะไปเกิดบนสวรรค์ หรือไม่ก็นิพพานไปเลย ผมคิดว่ามันผิดหลัก เป็นไปไม่ได้ เพราะคนทำบาป จิตย่อมหา

ความสงบไม่ได้ ยิ่งใกล้ตาย มีแต่หวาดกลัว คิด
ฟุ้งซ่าน หวาดระแวงตลอดเวลา ไม่มีสติจะคิด
อย่างอื่น นอกจากบาปกรรมฝังไว้ในความรู้สึกกลัว
ว่าตายไปแล้วต้องตกนรกแน่ ๆ

ส.ศ. ทำไมคุณถึงได้พูดเช่นนั้นคะ เรื่องนี้เขาสอน
กันมาแต่โบราณ ปู่ย่าตายายของเรามาก่อนแล้วว่า
เมื่อเวลาจิตกำลังจะดับ คนทำชั่วคนทำบาปก็
สามารถทำสมาธิจิตให้เกิดความสงบได้เหมือนกัน
วิญญานเราก็ต้องไปสู่ทางที่ดี ทางสุคติ

ส.น. ครับ ผมก็เชื่อว่า ถ้าหากทำได้ก็จะเกิดผล
อย่างแน่นอน แต่อย่าลืมนะครับ คนชั่วทำดียาก
ยิ่งทำให้ใจให้สงบก็ยิ่งยาก คนดีทำชั่วยาก ทำได้ง่าย
ทำจิตให้สงบได้ไม่ยาก เพราะไม่มีบาปในจิตใจ ไม่
มีความกังวลฟุ้งซ่าน เพราะไม่กลัวตาย

ส.ศ. แต่เหตุใดคุณจึงนึกว่า คนชั่วทำจิตให้สงบ
ไม่ได้ ที่เขาทำได้คงมี ทำไมจึงบอกว่าเป็นไปไม่
ได้ล่ะคะ มันเกี่ยวกับอะไรกันคะ เมื่อเราพูดถึง
เรื่องทำจิตให้สงบเมื่อเวลาจิตจะดับ ตามคำผู้ใหญ่

พูด คิดนั้นก็เห็นจริงด้วย แต่คุณมองไปอีกแง่หนึ่ง เพราะตามธรรมดา ถ้าผู้ใดทำจิตให้สงบ หรือนึกถึงพระอรหันต์ จิตก็บริสุทธิ์ จิตดับก็ไปสู่สุคติ ใคร ๆ ก็รู้ในหมู่ชาวพุทธด้วยกันทั่วไป

ส.น. ความจริงเรื่องนี้ผมไม่อยากจะทำหน้าว่าเป็นไปไม่ได้ อาจจะเป็นได้ในคนจำนวนหมื่นแสน ล้านคน อาจมีก็ได้ ไม่มีก็ได้ ที่พูดกันยังไม่เข้าใจกันแท้ เอาแต่ท่องปลายมาพูด เพราะการปฏิบัติจริง ทำจริงไม่ใช่มาทำเอาจน จะหมดลมหายใจกำลังจะตาย ผมเข้าใจว่าคนสมัยก่อนพระท่านสอนให้รักษาศีลบริจาคนานสร้างกรรมดีตลอดมา ฝึกจิตให้บริสุทธิ์ทำใจให้สงบ อย่างน้อยมีศีล ๕ ปฏิบัติมาก่อนแล้ว นี่เป็นการสร้างบารมีให้แก่ตัวไว้ก่อน ครั้นเมื่อเกิดเจ็บป่วย เมื่อถึงอายุขัยจะดับไปจากโลก ผู้ใหญ่ที่มีความรู้ก็จะแนะทางสว่างให้ทำจิตใจสงบ นึกถึงศีลธรรมที่ปฏิบัติไว้ก่อน สร้างจิตใจเป็นกุศลบารมีมาแล้ว เมื่อนึกถึงบุญกุศลที่สร้างมา ก็คอยรอรับพาให้จิตใจเกิดปีติยินดี

สามารถจะทำจิตใจสงบ นึกถึงพระอรหันต์ก็เกิดผล เพราะมีบุญเก่า เมื่อจิตดับ บารมีเหล่านี้สามารถ นำผลบุญกุศลออกมาใช้ จะทำให้จิตสงบ ก็จะสมตามความประสงค์ เมื่อจิตดับก็ไปสู่สุคติแน่นอน

ส่วนผู้ที่เคยสร้างแต่กรรมทำชั่วติดในสันดาน เมื่อชีวิตกำลังจะดับ แม้จะมีผู้พยายามแนะนำให้นึกถึงพระอรหันต์ แต่ก็ไม่ว่าพูดถึงเรื่องอะไรกัน เพราะไม่เคยรู้เรื่องอะไรบุญบาปมาก่อน อยู่ ๆ ก็จะทำให้ทำจิตใจสงบได้อย่างไร เพราะไม่เคยสร้างบุญสร้างกุศล ฝึกจิตใจไว้ก่อน ข้อนี้ขอรับผมว่าไม่มีใครทำได้ ยิ่งคนทำชั่วทำบาปกรรมมากมายตลอดมา ไม่เคยรู้ ไม่เคยสนใจ บุญบาป เวรกรรม ความชั่วจะตามสนอง พวกนี้เมื่อถึงคราวรู้ตัวว่าจะตายยิ่งหวาดกลัวหมดสติ รู้สึกตัวว่าเมื่อตายไปแล้ว ก็รู้ตัวแน่นอนว่าจะต้องไปรับใช้หนี้กรรมที่เมืองนรก พวกนี้ถึงจะเอาพระมาบอกทางอย่างไรก็ไม่เกิดผล เพราะจิตใจฟุ้งซ่านควบคุมไม่อยู่ มีแต่ความหวาดสะอุ้งตื่นตื่นหวาดกลัวความตายอยู่

ตลอดเวลา ปรากฏภาพของกรรมทั้งหลายที่ตนได้
 ทำมาแล้ว เกิดมโนภาพขึ้นหลอน กว่าจิตจะดับ
 ด้วยความทุกข์ทรมานจิตใจแสนสาหัส มีความ
 กระวนกระวายอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นไม่มีโอกาสจะ
 ทำสมาธิ เมื่อจิตใกล้จะดับในครั้งสุดท้าย หาทาง
 ทำใจสงบได้ยาก นอกจากผู้หนึ่งกลับใจจากความชั่ว
 สร้างความดี เมื่อเวลาที่มีความรู้สึกปกติธรรมดา
 ฝึกจิตไว้ก่อนจะถึงคราวเจ็บป่วยใกล้ตายก็อาจทำได้
 เช่น องค์สุลมาน ครั้นพุทธกาลก็เคยมี สำหรับ
 ท่านที่สร้างกุศลบารมีไว้ก่อนแล้ว ท่านเหล่านั้นไม่
 กลัวความตาย ไม่หวาดสะอุ้ง รู้ว่าความตายไม่
 เป็นสิ่งที่น่ากลัว กลับเห็นว่าความตายไปสู่ภพที่
 เป็นความสุข ความสบายกว่าโลกมนุษย์ปัจจุบันนี้
 ความตายเปรียบเหมือนเปลี่ยนจากภพหนึ่งไปสู่อีก
 ภพหนึ่งเท่านั้น เป็นไปตามหลักกรรมหรือหลัก
 ของธรรมชาติ ผิดกันแต่ความรู้สึกระหว่างคนทำ
 บุญกับคนทำบาปในทางจิตใจเท่านั้น

ส.ศ. ข้อนี้ดิฉันพอจะเข้าใจดีแล้ว ว่าทุกคนเมื่อ
 หวังไปสู่สุคติภพก็สร้างกรรมทำดีมีศีลมีสัจย์อยู่ก่อน

ปฏิบัติตนให้พ้นจากการพยาบาทอาฆาตจองเวร มีความอิจฉาริษยา ตัดสิ่งชั่วเหล่านี้ออกให้พ้นตัวหมด ทำจิตให้บริสุทธิ์ไม่มีจิตกังวลฟุ้งซ่าน ไม่ให้เหลืออยู่ในความรู้สึก สร้างกุศลอยู่ก่อนแล้ว เมื่อถึงเวลาจิตจะดับก็ทำได้ง่าย ไปสู่สุคติได้แน่นอน ถิฉันเชื่อแน่ว่านี่เป็นสมบัติอันมีค่าสูงสุดเป็นชั้นสุดท้ายในชีวิตของมนุษย์ เพราะคนเราทุกรูปนามเกิดมายุ่อมมีความตายเป็นมรดกตกทอดมานับแต่เริ่มเกิด ต่างมีความตายคอยเรออยู่ก่อนแล้ว ความตายเป็นสิ่งที่แน่นอนของสัตว์โลกทั้งหลาย มีเกิดแล้วก็ต้องมีตายเป็นของคู่กัน ฉะนั้นเราควรเตรียมพร้อมที่จะต้อนรับด้วยความปีติยินดี ไม่สะอึกสั่นกลัวเมื่อเวลานั้นมาถึง

ทุกสิ่งนอกจากความตายเป็นสิ่งที่เที่ยงแท้แน่นอน นอกจากนั้นแล้วในโลกมนุษย์นี้ไม่มีอะไรแน่นอน จะเป็นอำนาจวาสนา หรือทรัพย์สินเงินทอง ไม่มีสิ่งใดเป็นของเที่ยงแท้คงที่ วันนี้เป็นเศรษฐี ต่อไปอาจเป็นยากจนขอทาน วันนี้มี

อำนาจวาสนารุ่งโรจน์ ยังเมามัวอำนาจ แต่พรั่งนี้
อาจเสื่อมอำนาจหมดคนเคารพนับถือ

นี่เป็นตัวอย่างอันดีที่จะเตือนใจให้ทุกคนจง
อย่าลืมหัก มัวเมาในลาภยศ สรรเสริญ ถ้าเมามัว
หลงใหลในการยกย่องก็จะทำให้เสียผู้เสียคนไปได้
จริงไหมคะ

ส.น. จริงครับ มนุษย์เราในยุคนี้อาจจะศึกษาเรียน
ธรรมะกันให้มาก ๆ เพื่อจะเป็นเครื่องเตือนใจ
เตือนสติทุกอย่างในโลกมนุษย์มีแต่เรื่องสมมุติ ไม่
มีอะไรจริงแท้แน่นอน ถ้าใครขึ้นหลงใหล มัวเมา
ในกิเลส ไม่รู้ว่า คำว่า “พอ” หมายถึงอะไร ก็
จะเสียผู้เสียคนไปทุกรายแหละครับ

ข้าพเจ้าได้นำบทสนทนามาลงไว้ในที่นี้ก็เพื่อจะได้
ให้ท่านพิจารณาดูเพื่อเตือนใจ ข้าพเจ้าได้ขออนุญาตท่าน
ผู้ร่วมสนทนาแล้ว และขอขอบคุณที่ท่านได้ร่วมมือเพื่อ
ประโยชน์ส่วนรวมในครั้งนี้ด้วย เพื่อขอนำลงในหนังสือ
“สวัสดีปีใหม่” พ.ศ. ๒๕๑๗

สวัสดี.

ใครจะทำไม

เมื่อสมัยข้าพเจ้าออกจากโรงเรียน เข้าทำงานใหม่ๆ สถานที่ข้าพเจ้าทำงานใกล้บ้านหม้อ แถวนั้นมีร้านตัดผม ซึ่งเป็นร้านคนไทยเป็นช่างไทย ฉะนั้นการตัดผมของข้าพเจ้า ก็อยู่แถวบ้านหม้อแทบทุกวันเสาร์ เพราะวันเสาร์ที่ทำงานปิดครึ่งวัน เราตัดผมเป็นประจำจนติด และชอบพอกัน ข้าพเจ้าก็เลยกลายเป็นเจ้าจำนำ คำว่าเจ้าจำนำรู้ความหมายแล้วก็ชักกระตาค หมายถึงว่า เวลาชดเงินก็เอาของมีค่าไปฝากเอาไว้ก่อนชั่วคราว เมื่อมีเงินพร้อมทั้งดอกเบี้ยก็ไปเอาคืนมา เวลาชดก็เอาไปไว้ เป็นความหมายเช่นนั้น แต่คนได้เอามาใช้ปนเปกันจนความหมายเดิมเลื่อนไป คนต่อ ๆ ก็หมดความรังเกียจ

โรงจำนำเกิดขึ้นสมัยไหนข้าพเจ้าไม่ทราบ รู้แต่ว่าเมื่อข้าพเจ้าลืมตาดูโลกพอจำความได้ ก็เห็นโรงจำนำมี

อยู่ทั่วไปแล้ว ทราบว่าครึ่งสมัยมีหอย ก.ข. คนชอบเข้า
โรงรับจำนำกันมาก บางคนถึงกับแบกไม้หิน แบกครก
สาธิตินเข้าโรงจำนำ เป็นประจำ

ข้าพเจ้าเป็นเจ้าจำนำที่ฉันไม่หมายถึง ห่อของมีค่า
ไปยื่นให้เถ่าแก่ เมื่อเถ่าแก่หยิบขึ้นพิจารณาดูแล้ว ถ้าของ
มีค่ามากก็ใช้แวนขยายดู พร้อมแล้วก็จะยื่นหน้าออกมา
จากซีกกรงทองเหลือง พร้อมกับพูดไทยแบบเสียงขึ้น
จมูก ฝอยออกทางปากว่า “เท่าลาย” คนหน้าใหม่หัดเข้า
โรงจำนำครึ่งแรกจะทำท่านอายเหนียมพูดบอกราคาออก
ไปอย่างไม่ค่อยเต็มปาก เมื่อเถ่าแก่เห็นสมควรแล้วก็มีกร
ต่อลงกันบ้างเป็นธรรมดา ก่อนจะตกลง หากว่าอ้าปาก
บอกราคาสูงไป เถ่าแก่รีบยื่นคืนเราเร็ว ๆ แล้วรีบสั่นหัว
พร้อมกับพูดอย่างไม่พอใจว่า “ม่ายเอา” แทบจะถ่มน้ำ
ลายรดหน้า คิดว่าอายหมอนี่มาต้มโรงจำนำ

ผู้ร่อนเงินมักจะรีบลดราคาลงทันที เมื่อไม่ตกลงก็
เอากลับคืน แล้วไปเที่ยวหาเจ้าจำนำใหม่ จนกว่าจะหา
ที่พอใจได้ แล้วก็เริ่มติดต่อกัน จนเป็นต้นเหตุเรียกว่า
“เป็นเจ้าจำนำ” เมื่อเถ่าแก่คุ้นหน้าคุ้นของแล้ว เพราะ

ของชั้นเดียวเคยเห็นจนชินตา เข้า ๆ ออก ๆ ปลายเดือน
เข้า ต้นเดือนออก

นาน ๆ ไปพอเห็นของเห็นหน้าจำได้ทั้งของทั้งคน
ก็ไม่ต้องพูดมากอีก หยิบของดูแล้วก็ให้พิมพ์มือ แล้ว
นับเงินตามจำนวนที่เคยจําจำจนชินส่งให้ ร้องว่า “ฮือ”
อย่างเป็นกันเอง เกิดเป็นเจ้าจําจำขึ้นอย่างไม่รู้ตัว แม้
โรงจําจำจะมีเจ้าจําจำมากมาย บางครั้งเถ้าแก่โรงจําจำ
ก็ถูกตำร้อง “ไอย่า” ไปเหมือนกัน

ต่อไปคำว่า “เจ้าจําจำ” ก็ใช้ลัดกันในวงแคบ ๆ
ต่อมาก็กว้างขวาง เวลานี้เราเอามาใช้กันทั่วประเทศ
แล้ว เป็นความหมายผิดจากเดิมซึ่งเป็นต้นเหตุของคำว่า
“เจ้าจําจำ” ซึ่งไม่ค่อยมีใครสนใจประวัติเดิม เจ้าจําจำ
มาอย่างไร หากผิดพลาดข้าพเจ้าก็ขออภัย หากผู้ใดรู้ดี
กว่านี้ ข้าพเจ้าขอรับฟัง และขอขอบคุณยิ่ง

ข้าพเจ้าก็เลยเอามาใช้กับช่างตัดผมประจำ ว่าเป็น
เจ้าจําจำก็เป็นการผิดความหมายเดิม แต่ก็เข้าใจกันดี
เพราะใช้กันทั่วไปแล้ว

ข้าพเจ้าตัดผมเป็นเจ้าจำนำกับช่างร้าน “งามเกษ” ซึ่งเวลานั้น ร้านตัดผมยังใช้มีด ๔ ขา ยังไม่มีเก้าอี้หมุน ยกขึ้นลง หงเอนลงนอนหงายได้ตามอัธยาศัยเช่นปัจจุบัน ยังไม่เกิดแม้แต่พัดลมตงส่ายไปส่ายมาก็ยังไม่มี

สมัยนั้นคงมีแต่พัดลมแผง ใช้แรงคน แขนวนหัว แขนวนท้ายอยู่บนเพดาน มีเชือกผูก แล้วใช้เท้าจับเชือก ดึงไปดึงมาคล้ายกับไกวเปล เท้ากึ่งนั่งกระตุกพัดลมแผงก็โบกพัดไปพัดมา บางครั้งเจ้าเท้ากึ่งนั่งวิ่งเหมือนกัน ข้าพเจ้าจำได้ว่าที่นั่งตัดผมในนั้นมีสองที่นั่ง ข้าพเจ้าขอสมัครซื้อช่างตัดผมเจ้าจำนำว่า “นายอุ่น” แกมีลูกน้องหรือลูกจ้างหรือแบ่งครึ่ง ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบไม่เคยสนใจ แต่รู้สึกว่ามีผู้ช่วยเกออยู่ไม่ค่อยเหน็ดเหนื่อย มักเปลี่ยนหน้าเสมอ นายอุ่นนอกจากเป็นช่างตัดผมแล้ว ก็มักเป็นช่างคุย ใครจะคุยเรื่องบอน หรือนกเขาแกก็มีความรู้พอจะคุยไปกับเขาได้

ตลอดเวลามีมือเกอถือกรไกรหวี หวีทั้งตัดแบบ หากินบนหัวคนแต่ปากก็พูดไปคุยไป ไม่รู้ใครจะฟังหรือไม่ฟัง หยุดเรื่องนั้นเรื่องโน้น บางครั้งข้าพเจ้าชักง่วง

หลับในไปพักหนึ่ง พอรู้สึกตัวขึ้นมาก็ได้ยินแกลงคุยไม่จบ ไม่หยุดปาก

ต่อมาในระยะหลังข้าพเจ้าได้ไปที่ร้านเพื่อตัดผม แต่ปรากฏว่าร้านแก้ปัดไม่รู้แยกย้ายไปไหน ที่หน้าดังก็ไม่เขียนกระดาษติดไว้ว่า ย้ายร้านไปที่ใด ข้าพเจ้าก็งง อยู่ๆ แกก็ปิดร้าน คิดว่าธรรมชาติจะย้ายไปอยู่ที่ไหนควรจะได้บอกกล่าวล่วงหน้าให้พวกเขาประจำหรือเจ้าจ่านำรู้บ้าง จะได้ติดตามไป

จากนั้นก็มีเพื่อนร่วมงานชักชวนให้ไปตัดผมที่ วัดโพธิ์ อยู่ข้างประตูวัด มีลมธรรมชาติพัดมาพอเย็นสบาย แต่ข้าพเจ้าก็ยังไม่ลืมนายอุ่น ช่างตัดผม เพราะเป็นคนคุยสนุก ตามปรกติข้าพเจ้าตัดผมทุกวันเสาร์ ฉะนั้นเมื่อตัดผมครั้งใดก็อดคิดถึง นายอุ่นช่างตัดผมไม่ได้ เพราะรู้ใจกันดีว่าควรจะตัดแบบไหนจะเข้ากับใบหน้าให้ รับกันกับผม ทั้งตัดดีและตัดเร็ว

บ่ายวันหนึ่งข้าพเจ้าเดินผ่านไปทางสามยอด มองเข้าไปดูในร้านตัดผมร้านหนึ่งที่หน้าโรงหวาย ซึ่งมีช่างตัดผมอยู่หลายคน ถ้าจำไม่ผิดเป็นร้านเจริญเกษา สายตา

เหลือบไปเห็นนายอ่อนช่างตัดผม ก็รู้สึกดีใจ พอแก่เหลือบ
 มาเห็นข้าพเจ้ามองดูแก ก็รู้สึกแสบใจมาก กำลังตัดผม
 ลูกค้ายืนอยู่มือนึงถือหวีกับกรรไกร รีบเดินออกมาหน้า
 ร้านหาข้าพเจ้า คำแรกแกพูดว่า ผมต้องขอโทษครับย้าย
 ที่ทำงานกระทันหัน เรื่องมันยืดยาว มันมีทั้งเครว้แล
 ขบขัน แลหากคุณมีเวลาผมจะเล่าให้ฟัง

ข้าพเจ้าบอกว่า “ผมก็สงสัยเหมือนกันที่นายช่าง
 จะปิดร้านย้ายไปไหน ควรจะบอกให้รู้ล่วงหน้า พวก
 เจ้าจำนำจะได้รู้ติดตามมาตัดผม”

ช่างตัดผม “ผมต้องขอโทษด้วยครับ บอกไม่ทัน
 จริงๆ ตั้งใจจะบอกแต่ไม่ทันจะได้บอก ผมก็ต้องรีบย้าย
 ก่อน จะเล่าเดี๋ยวนี้เรื่องมันยืดยาวเวลาไม่มี เรื่องมันก็ไม่
 ปะติดปะต่อ เอาไว้เมื่อคุณมีเวลามาหาผมเถิดครับ จะ
 เล่าให้ฟังละเอียด เพราะเรื่องมันมาก”

ข้าพเจ้า “ตกลงครับนายช่าง เสรวันี้ผมจะมาตัดผม
 แล้วก็น้อยคุยกันใหม่” พูดเท่านั้นข้าพเจ้าก็ลา นายช่าง
 ตัดผมอ่อนกลับไปทำงาน

หลังจากวันนั้นต่อมาถึงวันเสาร์ ข้าพเจ้าเลิกงาน

เที่ยง หาอาหารกินแล้วก็ไปที่ร้านตัดผม ร้านตัดผมรู้สึกว่าจะโอ้อ่มาก เพราะมีช่างตัดผมไม่ต่ำกว่า ๕ คน มีที่นั่งตัดเรียงกัน ๖-๗ ที่ มีไฟสว่างไสว ร้านหาสีชาวสะอากวันเสาร์รู้สึกว่าจะมีลูกค้ามาตัดกันแน่น ใช้พัดลมติดเพดานมี ๒ เครื่องแบบโรงหนังสมัยนั้น ก็นับว่าหรูหราเออการค่าตัดก็แพงขึ้น คิดค่าตัดหัวละ ๓๕ สตางค์ ซึ่งร้านเดิมของนายช่างตัดผมอื่นคิดเพียง ๒๕ สตางค์

เมื่อเปรียบเทียบกับที่หน้าประตูวัดโพธิ์ เราเสียเงินเพียง ๑๐ สตางค์เท่านั้น เวลานั้นค่าจ้างตัดผมราคาแพงที่สุด ก็ร้านตัดผมญี่ปุ่นปากตรอกกัปตันบุศ ซึ่งเป็นที่สะอากเรียบร้อย มีเก้าอี้ทันสมัยตัดผมครึ่งละ ๑ บาท มีพวกฝรั่งชอบไปตัดเป็นประจำ

วันนั้นเข้าไปแลเห็นนายช่างอื่นตัดผมให้แก่ลูกค้ายังไม่เสร็จ ข้าพเจ้าจึงนั่งอ่านหนังสือพิมพ์รอ แม้จะมีช่างอื่นว่าง ข้าพเจ้าก็ไม่สนใจ รอนายช่างที่เคยตัดประจำ เพราะรู้สึกคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว

แต่แล้วครู่หนึ่งการตัดผมให้ลูกค้าของนายช่างอื่นก็เสร็จลง ปลดผ้าจากที่คลุมตัวตัดเสร็จแล้วสะบัด พลาง

พยักหน้ายิ้ม แล้วเอาผ้าปิดแก้มซึ่งยังมีเศษผมติดค้างอยู่
บ้าง เชิญให้ข้าพเจ้าเข้าไปนั่ง

เมื่อลงมือเอาผ้าขาวสะอาดคลุมตัวแล้ว เริ่มลงมือ
เอาหวีเสยผมเอากรไรกรตัด ข้าพเจ้าก็เลยถามขึ้น

นายช่างอุ่น “เรื่องมันเป็นความช่วยของผมแท้ ๆ
คือเรื่องมันเป็นอย่างนี้ครับ วันหนึ่งเป็นวันเสาร์ตอน
สาย ๆ ก็มีผู้ชายคนหนึ่งนั่งรถยนต์มาจอดหน้าร้าน แล้ว
เดินเข้ามาในร้านจะตัดผม ชายผู้นั้นสวมแหวนเพชรเม็ด
ใหญ่น่างาม เรือนแหวนก็สวย มีเพชรเม็ดเล็กฝังรอบ
เหมือนดาวล้อมเดือน ผมดูไม่เป็นหรอกครับ แต่ก็ยังรู้ว่า
มันเป็นเพชรดีราคาแพง ผมเลยถามว่า

“ท่านครับ แหวนเพชรเม็ดนี้ราคาแพงนะ น้ามัน
พราวดี”

ชายผู้นั้นกางนิ้วกระดิกแล้วชูขึ้นยกลงดู สองดูแล้ว
พูดว่า

“นายช่างว่าน้ามันงามมากไหม วงนี้เลือกมานาน
แล้ว เดี๋ยวนี้รู้สึกว่ามันไม่ค่อยเหมาะนัก อยากได้เม็ด
มันใหญ่กว่านี้ สวยกว่านี้อีก”

เมื่อกำลังพูดก็สูงขึ้นหัวแหวนเพชร ทันใดนั้นมี
ชายอายุกลางคนเข้ามาในบ้านผม ชายคนนั้นเคยมาตัดผม
ในบ้านผม ๒-๓ ครั้งแล้ว ผมจำได้ผมก็ร้องเชิญให้นั่ง
ทันใดนั้นปรากฏว่าชายทั้งสองรู้จักและทักทาย ปราศยกัน
สนิทสนม

ชายที่เข้ามาใหม่พูดขึ้นว่า “แหวนเพชรวงนี้งาม
มาก ราคาเท่าไร”

ชายเจ้าของแหวน “อ้าวเพิ่งซื้อมาจากร้านกรุงนี้เอง
ราคาสามพันห้าร้อย ไปรับยังอยู่นี่เลย” พูดแล้วก็หยิบ
ใบรับออกมาชี้ให้ดู ผมก็เสือกแอบชะโงกข้ามไหล่ชาย
ผู้นั้นไปดูกับเขาด้วย เห็นยี่ห้อร้านของเก่าแก่ที่ผมรู้จัก
คืออยู่ไม่ไกลจากร้านตัดผมมากนัก แล้วทั้งสองก็ตกลงจะ
ให้ผมเป็นผู้ตัด ชายเจ้าของแหวนมาตัดก่อน ชายผู้
เพื่อนนั่งคอย ระหว่างตัดผมก็คุยกัน ผมก็ได้ยินหมด
ทุกถ้อยคำ เพราะผมสนใจฟัง”

ชายเจ้าของแหวนเพชร “อ้าวซักไม่ยากได้เสีย
แล้ว แหวนวงนี้ อยากรขาย เพราะวันจันทร์เช้าอ้าวจะ
รีบไปป็นั่ง”

ชายผู้เป็นเพื่อน “ลื้อจะขายเท่าไรล่ะ ถ้าถูกอ้าว
จะได้ซื้อไว้ดูเล่น”

ชายเจ้าของแหวน “ถ้าลื้อจะเอาจริง ๆ อ้าวเอา
เพียงสามพันบาทเท่านั้น ยอมขาดทุนห้าร้อย”

ชายผู้เพื่อนชักสนใจยื่นมือไปขอกุแหวนอีกครั้งหนึ่ง
ชายเจ้าของแหวนถอดจากนิ้วรอดผ้าคลุมยื่นส่งให้ ชาย
ผู้เพื่อนหยิบเอาไปส่องดู แล้วหรีตาข้างหนึ่ง คล้ายผู้
ชำนาญในการดูเพชร เสร็จแล้วก็ส่งคืนให้เจ้าของพลาง
พูด

“ถ้าสองพันก็ตกลงเดี๋ยวนี้”

ชายเจ้าของแหวน “ไม่ได้ขาดทุนมาก เอาสอง
พันหักก็แล้วกัน อ้วยยอมขาดทุนพันเดียว ตกลงไหม”

ชายเจ้าของแหวนทำท่าอารมณ์เสีย เร่งร้อน บ่น
พึมพำว่า ตัวเองไม่ควรจะซื้อแหวนเลย ทำให้ขาดทุน
แล้วก็พูดกับเพื่อนว่า “เฮ้ออ้วตกลงขายแต่ต้องเอาเงิน
สละนะ”

ชายผู้เพื่อน “ถ้าฉันลืมนัดผมเสร็จรออยู่ที่นี่ก่อน
เสร็จแล้วก็อย่าไปไหนนะ อ่ะจะไปเอาเงินสดมาให้” พูด
แล้วชายผู้เพื่อนนั้นก็รีบเดินออกไปจากร้านผมฟังการซื้อ
ขายกันแล้วถึง อ่ะไรช่างรวดเร็วกันอย่างนี้ ผมเลย
ถามเจ้าของแหวนว่า “ทำไมท่านจึงขาย ชื้อมายังไม่
ทันไร”

ชายเจ้าของแหวนพูดหัวน ๆ ว่า “ต้องการเงินสด
จะไปปีนังเช้าวันจันทร์”

ผมก็อดถามไม่ได้ว่า “แล้วคุณจะกลับเมื่อไหร่”

ชายเจ้าของแหวนบอกว่า “ยังไม่แน่คงอยู่ที่โน่น
เป็นเดือน ๆ ก็ได้”

เมื่อเรากุยกันครู่หนึ่ง ชายผู้เพื่อนก็กลับเข้ามาใน
ร้านผม คราวนี้ได้ควักกระเป๋เอาธนบัตรออกมา ๒ ปีก
ใบละร้อยใบใหญ่สี่เสดหน้าเดียว พอดีผมโกนหนวด
เสร็จ และบัดผมที่ติดตามคอให้เรียบร้อย แกกก็ถอด
แหวนหยิบกล่องใส่กระเป๋ามาใส่ แล้วก็ยื่นใส่ให้เพื่อน
แต่เพื่อนก็หยิบขึ้นดูอีกครั้งเพื่อให้แน่ใจก่อนจะใส่กล่อง

แล้วชายเจ้าของแหวนก็รับเงินใส่กระเป๋าสั้นรยยนต์ที่
จอดอยู่หน้าร้านขับออกไป

เมื่อชายเจ้าของแหวนไปแล้ว ชายผู้เพื่อนกันนั่งลง
ให้ผมจัดการเริ่มตัดผม ผมก็อดไม่ได้ถามออกไปว่า

“คุณรู้จักกับท่านผู้นั้นดีหรือครับ ทำไมถึงได้ขาย
แหวนขาดทุนมากเช่น^{นี้}”

ชายผู้นั้นพูดเสียงแถมกระซิบว่า “รู้จักดีเป็น
พวกสืบแปด”

ผมพาชื่อถามไปว่า “สืบแปดหมายความว่าอะไรครับ”

ชายผู้นั้น “ก็สืบแปดมงกุฎซี เชื้อไปได้ พวกเจ๊ก
เขาเรียกว่าสืบแปดเซียน ^{นี้}ฉันจึงเคยซื้อของถูก ๆ จาก
พวก^{นี้}”

ผมฟังแล้วก็สะดุ้งแล้วถามว่า “พวกนี้เขาอยู่ที่ไหน
กันครับ อยู่บ้าน หรืออยู่ช่อง ๑๘ มงกุฎ”

ชายผู้นั้น “เฮ้อ เขาอยู่ไม่เป็นที่กัน อยากรู้ไป
ทำไม”

ผมเลยบอกไปว่า “เปล่าหรือครับ ถามไปอย่าง
นั้นเอง”

เมื่อผมตัดผมทำผมสั้นเสร็จแล้ว ท่านได้จากร้านผมไปแล้ว ผมก็รีบไปที่ร้านเก่าแก่ผู้ชายเพชรพลอยนั้นทันที บอกว่ามีคนมาตัดผมได้นำแหวนเพชรเม็ดใหญ่นางาม เขาบอกว่าได้ซื้อจากร้านของเก่าแก่เป็นเงินสามพันห้าร้อยบาท เกียวนี่เขาขายไปแล้วเป็นเงินสองพันบาทถ้วน แล้ววันจันทร์เขาก็จะออกเดินทางไปปีหนึ่งแต่เช้า ยังไม่รู้เมื่อไหร่จะกลับ จริงโหมเชื่อว่าซื้อไปจากเก่าแก่

เก่าแก่ได้ฟังผมพูดแล้วแสดงกิริยาตื่นเต้น ตกใจ ครางออกมาในลำคอว่า “เค้าเป๋ อ้าวถูกมันต้มแล้วซิ ชิบหาย มันจ่ายเช็กไว้ให้”

เมื่อเก่าแก่ฟังผมเล่าและได้สอบถามผมเรื่องนี้ แกก็กลัวจะเสียแหวนเพชรไปเปล่า ๆ แกรีบไปหยิบเช็กออกจากกำปั้นมาดู เขียนจ่ายให้ร้านเก่าแก่เป็นจำนวนสามพันห้าร้อยบาทถ้วน ผมเลยบอกเก่าแก่ว่า

“เก่าแก่นำไปขึ้นเงินก่อนดีกว่า” เก่าแก่แกคิดดูแล้วก็พุกขึ้นว่า

“วันวันเสาร์แบ่งคี่ปีก็ครั้งวันไปเอาไม่ทันหรอก

อีจิดว่ามันคงจะไม่มีเงิน มันมาต้มหมูอ้วนแน่ รอช้าไม่ได้ วันจันทร์มันคงหนีออกเมืองไทยไปแล้ว ทำอย่างไรดี”

เจ้าแก้วตื่น เพราะกลัวจะเสียแหวนเพชรวงนั้น ไปเปล่า ๆ เหมือนจะทำอะไรไม่ถูก งก ๆ เงิน ๆ คงเสียตายแหวนที่ถูกต้มเอาไป แล้วรีบไขกำปั้นหยิบเอาเชือกออกมาดู แล้วเอาเข้าไปเก็บ แล้วเอาออกมาดูใหม่ แล้วหยิบกระดาษบอกตำบลที่อยู่มาดู พลางพูดว่า “อีจิดทำอะไรไม่ถูกแล้ว สูญแหวนเพชรไปเปล่า ๆ เหงื่อแตกปากคอสั่น” ผมบอกว่า “เข้าวันจันทร์ลองเอาเชือกไปเบิกเงินที่แบงค์ก่อนซิครับเจ้าแก้ว”

เจ้าแก้วสั่นหัวว่า “ไปเบิกวันจันทร์ไม่ได้เข้าไปวันนี้ก็เป็นวันเสาร์แบงค์ปิดครึ่งวัน” หนีไปตุนาฬิกาข้างฝาแล้วก็สั่นหัวพูดว่า “เดี๋ยวนี้ก็เที่ยงกว่าแล้วแบงค์ปิดไปนานแล้วไม่ทัน มันเตรียมวางแผนเก่งมาก วันจันทร์เข้ามันก็หนีออกไปต่างประเทศ จะทำอย่างไรดี”

ผมเลยบอกไปว่า “ถ้าอย่างงั้นมีทางเดียวที่จะยับยั้งไว้ได้ ก็ต้องไปแจ้งความว่า มันหลอกหลวงฉ้อโกง

จับตัวไว้ก่อน แล้วพูดกัน จะแก้ตัวอย่างไรก็ว่ามาทีหลัง
ตีใหม่เถ่าแก่”

เถ่าแก่ชะงัก รู้สึกว่าแกไม่อยากจะแจ้งความเกี่ยว
กับโรงพักและไปลิส หรือจะเป็นเพราะถือสุภานิตินว่า
“กินขี้หมาดีกว่าเป็นความ” เมื่อเถ่าแก่กำลังตัดสินใจไม่
ถูกว่าจะทำอย่างไร รวนเรใจอยู่ เมียเถ่าแก่หรือเรียกว่า
เถ่าแก่ฮั๊ว รีบออกมาจากข้างในห้อง คงจะแอบฟังอยู่
ก่อนแล้วพูดออก ๆ เป็นการชี้ให้เถ่าแก่ปฏิบัติว่า “เรา
ชินขี้มั่วแต่จะตัดสินใจขังใจอยู่นั่นแหละ” ขี้ไปไม่ทัน
การ คนต้มหมูออกจากเมืองไทยของเราก็สูญเท่านั้น”

ข้าพเจ้าฟังเพลิน แล้วนายช่างตัดผมแก้ก็หยุดพูด
เฉย ๆ ทำให้เกิดอยากทราบข้อความต่อไป จึงพูดว่า
“แล้วเถ่าแก่ ไปแจ้งความจับตัวคนต้มมนุษย์หรือเปล่า”

ข้าพเจ้าได้ยินเสียงนายช่างอุ่น ช่างตัดผมพูดเสียง
อ่อย ๆ ว่า “เถ่าแก่ก็ไปแจ้งความแล้วซิครับ”

ข้าพเจ้าจึงถามต่อไปว่า “แล้วได้แหวนเพชรคืน
ไหม”

นายช่างอุ่น “ไม่หอรอกครับ ผมทราบแต่ว่าเมื่อเอาตำรวจไปจับ แจ้งข้อหาว่าฉ้อโกง นายคนนั้นแกก็ยอมให้จับดี ๆ ดูเหมือนแกไม่ได้หนีไปไหนเลยเหมือนแกจะรู้ว่าตำรวจจะมาจับตัวแก คงรอคอยอยู่ที่บ้าน”

ข้าพเจ้าต้องซักถามต่อไป เพราะแกเล่ามาถึงตอนนั้นรู้สึกว่าแกเศร้ามาก ข้าพเจ้าถามว่า “แล้วเรื่องมันเป็นอย่างไรต่อไป นายช่างเล่าอย่างไม่ทันใจเลย” ข้าพเจ้าเห็นแกถอนหายใจแล้วพูดออกมาอย่างลำบากว่า

“ถ้าแกก็ตกเป็นจำเลย” ข้าพเจ้ายิ่งสงสัยแล้วพูดขึ้นอย่างเห็นใจว่า “ทำไมมันจึงกลับตาลปัตรกันอย่างนั้นละ เรื่องมันเป็นอย่างไร นายช่างช่วยเล่าซิ”

นายช่างตัดผมพูดเหมือนร้องไห้ว่า “เพราะเช็กโบนั้นเบิกเงินที่แบงก์ได้ทันที”

ข้าพเจ้าซักตื้นตันไปด้วย แล้วถามต่อไปว่า “แล้วถ้าแกเป็นอย่างไรล่ะ เมื่อได้เงินครบจำนวนแล้ว นายช่าง” ตอนนี้นายช่างตัดผมกว่าจะพูดออกมาจากปากแต่ละคำแสนจะลำบากต้องถามซ้ำ ๆ กัน เพราะอยากรู้แกตอบไม่เต็มปากว่า “ถ้าแกก็ลงจับสิครับ”

ข้าพเจ้ารู้สึกสงสารเก่าแก่ที่ต้องเป็นเบี้ยล่างอย่างไม่มีทางสู้ จึงถามว่า “เขาฟ้องค่าเสียหายจากเก่าแก่เป็นเงินเท่าไร ค่าทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง”

นายช่าง “เขาเรียกร้องสามหมื่นจึงจะยอมความ”

ข้าพเจ้าถาม “แล้วเก่าแก่ทำอะไรล่ะ เงินไม่ใช่น้อย”

นายช่างตัดผม “เก่าแก่อ่อนนอนแทบจะกราบลง ทำขอให้ค่าทำให้เสียชื่อเสียงเพียงหมื่นเดียว เพราะเก่าแก่บอกว่าท่านจะหมดตัวอยู่แล้ว ผลสุดท้ายก็ตกลงกันได้เพียงหมื่นเดียว”

ข้าพเจ้าฟังแล้วก็มาพิจารณาตุ้ กิจว่าการ “ต้มหมู” แบบนี้ ไม่ผิดกฎหมาย ทั้งตัวบทกฎหมายก็ยังเปิดทางให้เรียกร้องค่าเสียหายให้ด้วย

เงินหมื่นสมัยนั้น เมื่อเปรียบกับปัจจุบันนี้เทียบกันไม่ได้เลย เวลานั้นข้าพเจ้ายังสงสัยว่าทำไมนายช่างตัดผมจึงมีความเศร้าแทบจะร้องไห้ เมื่อเล่าถึงเรื่องนี้ จึงถามเก่า

“นายช่างคงรู้สึกเสียใจมากแทนเจ้าแก๊ชนะ เมื่อเล่าเรื่องนี้ก็รู้สึกเศร้ามากจริงไหม”

นายช่างตัดผม “จริงครับ ผมเสียใจเสียตายนเงินที่เจ้าแก๊ชเสียไปแต่ก็ยังไม่ใช่เสียใจมากเท่า เจ้าแก๊ชไล่ผมออกจากร้านตัดผม แกว่าผมเป็นต้นเหตุทำให้แกเสียเงินเสียทองแทบจะหมดตัว เหมือนผมจะเป็นคนสมรู้ร่วมคิดมาตั้งแต่ แลร้านตัดผมก็เป็นของแก และห้องนั้นก็ก็เป็นของแก ผมก็เลยต้องออกจากห้องนั้นโดยปัจจุบันทันด่วน ไม่ทันจะได้บอกกับใครว่าผมจะย้ายไปไหน นี่แหละครับผมยังตำหนิตัวเองว่าผมมันเลือกหาเรื่องจนได้ดี ไม่มีที่ที่จะอยู่

ข้าพเจ้าก็แสดงความเสียใจกับแกด้วย ที่ชีวิตอันน่าสงสาร บางครั้งอยากจะทำความดี แต่แล้วก็กลายเป็นเครื่องมือของนักต้มหมผู้ดีไป อย่างไม่รู้ตัว

คนที่ได้เงินไปหมิ่นก็สบายใจ เพียงแต่พูดว่า “ฉันซื้อไปแล้วจะขายหรือให้ใคร หรือจะทิ้ง เป็นเรื่องของฉันคนอื่นไม่ใช่ธุระ เมื่อฉันให้เงินแล้ว “ใครจะทำไม”

เป็นเรื่องที่น่าคิด สำหรับผู้ทำการค้าที่จะเกิดปัญหาชนิต
 นชน ท่านจะอย่างไร

ข้าพเจ้าเขียนเรื่องนชน เพื่อชี้ให้เห็นว่าคนสมัย
 ก่อนเขาค้มกันอย่างไร โปรตอย่านำเอาไปต้มมนุษย์
 ต่อไปเป็นอันขาด ถ้าใครขึ้นเอาไปใช้ต้มมนุษย์กรรม
 นจะตามสนอง ขอยุติเรื่อง “ใครจะทำไม” ไว้เพียง
 เท่านั้น.

สวัสดิ์.

รายชื่อท่านผู้บริจาคพิมพ์หนังสือ

คุณวิลาส และ คุณบุญเรือน โอสถานนท์	200 เล่ม
คุณเล้ง ศรีสมวงศ์	300 ,,
คุณอุบล เวชทนต์	300 ,,
ร้านพัฒนพานิช ตลาดสมุทรปราการ	200 ,,
คุณสลับ วิสุทธีมรรคปัญญชาการเรือนจำกลาง—	
— บางขวาง	500 ,,
คุณสงวน โรจนนิมิต	300 ,,
คุณ ศ.ศ. ขออุทิศกุศลให้มารดา	300 ,,
พ.อ. แสง และ คุณอำนาจ จุละจาริตต์ —	
— (อุทิศส่วนกุศลให้นางยี่สน สนสุนทรหงส์	500 ,,
พล.ท.ต. ปุ่น บุญเกียรติ	150 ,,
คุณทวีป อุทยานิน	200 ,,
คุณกระแสด อุทยานิน	100 ,,

ทันตแพทย์เฉลิม สุขศรี	100 เล่ม
คุณนพคุณ ว่องพยาบาล	100 „
คุณลำทวน เพียรพานิช	100 „
คุณสถิตย์ ศรีประชุม	150 „
คุณภวรินทร์ กุชยกานนท์	300 „
คุณประสิทธิ์ การุณยวนิช	500 „
คณะศิริธรรม การุณยวานิช (ชลบุรี)	500 „
คุณสงวน อรณัฐปัญญา	300 „
คุณสังข์ชัย และ คุณบุญยืน กามพิทักษ์	100 „
คุณสุทิพย์ พึ่งประคิษฐ์	100 „
คุณวิเศษรัฐ คุณลักตา ไตรวิเชียร	200 „
คุณปิยะ คุณทรงพร กุหา	200 „
คุณเชวง คุณไฉ่ เกียงศิริ	50 „
คุณไพศาล คุณเพ็ญศรี สุขุมพานิช	50 „
คุณอำพัน สรนนท์	200 „
คุณเบิ่งหยู แซ่ลิ่ม	200 „

คุณทรัพย์ แกก้องกิติ	100 เล่ม
นายแพทย์สวัสดิ์ สินธุเสน และคณะ -	
- ตึกเด็ก โรงพยาบาลนครราชสีมา	305 „
คุณณรงค์ สุทธิกุลพานิช	1,000 „
คุณสันติ โอปนายกุล	1,000 „
คุณปราศรัย สายะสิทธิ์	50 „
คุณเอี้ยว รักษนิชพงษ์	200 „
คุณมนู ยูประพัฒน์	200 „
คุณสวัสดิ์ บัตรพรณะ	200 „
คุณประยงค์ ทาวมณี	200 „
คุณประวดี โชติกำจร	200 „
นายแพทย์ ประเสริฐ นุตกุล	500 „
คุณนุกุล กนิษฐนันท์	100 „
คุณนายเนียร สมบูรณ์ทรัพย์	50 „
คุณสมพงษ์ หาญไพบรณ	200 „
คุณพยงค์ พลานุสนธิ์	300 „
คุณสนธิ์ ชาทินนท์ (ค้างหนังสือกรีน)	200 „

พล.ต. ปุ่น วงศ์วิเศษ (ก้างหนังสือจีน)	500 เล่ม
คุณสถิตย์ พรหมวิสุทธิ์	300 „
คุณทองหล่อ นิยมภา	200 „
คุณเผง จันทบุบผา	100 „
คุณบุศุคมวิท พงษ์นุ่กุล	300 „
พล.ร.ต. บุรินทร์ พงศ์สุพัฒน์	300 „
คุณเชี่ยวชาญ ทองประสม	100 „
พ.ต.ท. บุญศรี จันทนชาติ	100 „
เรือเอกประทีป พยอมยงค์	100 „
คุณประทีน ใจชอบ	100 „
คุณเทียม อึ้งเชื้อสาย	100 „
พ.อ. บัญชา แก้วเกตทอง	100 „
คุณอุดม สุขมาน อุทิศส่วนกุศลให้ -	
- คุณสนิท สุขมาน	100 „
คุณวิเชียร เปรมจันทน์	100 „
คุณผล วงษ์ช่างหล่อ	100 „
คุณสลับ บุณนาก	100 „

พ.ท.ท. ม.ร.ว. พงษ์สุระ เทวกุล	100 เล่ม
คุณเพ็ญทรัพย์ บัณฑิตวงศ์	100 „
คุณก้อน กรณ์สกุล	50 „
พ.ต.อ. กระจำ มีเสียงศรี	100 „
นายปราโมทย์ มีเสียงศรี	100 „
นายสายบัว สุทธิรักษ์	100 „
นายสละ จันทร์ตรี	100 „
คุณจรรยา เรื่องพิเศษ	500 „
คุณสมนึก บริบูรณ์	100 „
คุณสนิท สุนัยสาทร	100 „
คุณรัตน์ ตามสมบัติ	200 „
คุณสติท รังคสิริ (จองก่อน)	200 „
คุณเจริญ แดงทองดี	200 „

พิมพ์ที่โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 47 ถนนเพองนคร
 หลังกระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร
 นายมนตรี รุ่งเรืองธรรม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. 221746